

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: donderdag 1 november 2018 13:31
Aan: 5.1.2.e
CC: 5.1.2.e
Onderwerp: Voorstel FFS studie NL
Bijlagen: Voorstel FFS studie NL.docx

Beste 5.1.2.e

5.1.2.e en ik hebben na mijn deelname aan de expertsgroep van de Italiaanse self-review naar subsidiëring van fossiele brandstoffen (vorige week) een voorstel geschreven voor het uitvoeren van een vergelijkbaar onderzoek in Nederland. Basisidee is dat we dat onderzoek door CIEP laten uitvoeren, onder begeleiding van een begeleidingsgroep, waar ook FIN en I&W aan deelnemen. Daarna leggen we het rapport voor aan internationale experts (zoals ook in de G20-systematiek gebeurt), waarna we bepalen wat de gevolgen voor het beleid zijn. We brengen dit vervolgens als onderwerp in in IEA In-Depth Review, die voor volgend jaar op de rol staat. Na verwerking van de aanbevelingen daaruit kan het rapport naar de Kamer, uiteraard met een brief van de minister(s) erbij met de gevolgen van het onderzoek voor het beleid.

We leggen bijgaande notitie graag aan jullie voor met het verzoek om aan te geven wat de geschetste aanpak vinden. Daarna kunnen we met de uitvoering starten.

Groet,

5.1.2.e

Introductie en Voorstel Review Fossil Fuel Subsidies

Expert meeting self-review Italië

Inleiding

De G20 heeft een aantal jaren geleden (Pittsburg, 2009) het initiatief genomen om subsidies voor fossiele brandstoffen te gaan verminderen. Het zou dan gaan om het verminderen van *inefficient fossil fuels subsidies*. De gekozen aanpak is er één waarin twee landen tegelijkertijd een self-review uitvoeren en vervolgens deelnemen in elkaars peer review groep, waarin daarnaast ook andere landen deelnemen. Vervolgens schrijft het OECD-secretariaat naar aanleiding van het overleg in de peer review groepen een rapport met aanbevelingen aan de gereviewde landen. Die besluiten daarna welke aanbevelingen ze al dan niet overnemen in nieuwe regelgeving. De eerste review werd in 2015 uitgevoerd door China en de VS, de tweede in 2017/2018 door Duitsland en Mexico, het huidige tweetal is Indonesië en Italië en voor volgend jaar staat de review van Argentinië en Canada op de rol. Daarnaast wordt nagedacht over een meer algemene activiteit met betrekking tot de monitoring van de betreffende subsidies als invulling van doelstelling 12c van de Sustainable Development Goals (SDG).

EZK heeft sinds 2011 meerdere brieven over vermeende fossiele subsidies naar de Kamer verzonden, telkens met de boodschap dat er de facto in Nederland geen sprake is van fossiele subsidies. Desondanks lijkt de Tweede Kamer niet overtuigd van het verweer van de regering en is er sprake van aanhoudende discussie. Naar aanleiding van de meest recente bespreking van de brief van de minister van EZK over subsidies van fossiele brandstoffen, heeft de Tweede Kamer de minister gevraagd om deel te nemen aan het systeem van G20 reviews. Dat is echter niet gelukt, omdat de huidige en inkomende voorzitters Argentinië en Japan deelname alleen wilden voorbehouden aan permanente leden van de G20. Nederland is nu tweemaal gastland geweest, maar is geen permanent lid en voldoet dus niet aan de criteria van deze twee achtereenvolgende voorzitters. Andere landen en het OECD-secretariaat zien graag dat de systematiek breed wordt toegepast. Hoewel dat niet in het kader van de G20 zal kunnen, is er geen formeel beletsel om een dergelijke systematiek te volgen.

DG K&E moet nu besluiten hoe het zoveel mogelijk voldoet aan de motie van de Tweede kamer, alhoewel dat niet in G20 verband zal lukken.

In onderstaande notitie volgt eerst een korte weergave van de discussie in de peer group naar aanleiding van de Italiaanse self-review, waarna opties worden geschetst voor een Nederlandse aanpak.

De Italiaanse self-review

De bespreking van de Italiaanse self-review vond plaats in Rome van 23-25 oktober 2018. Een groep van experts van landen en NGO's besprak daar een uitgebreid rapport, waarin Italië de historie van deze G20 actie schetste, een korte karakterisering gaf van de Italiaanse energieuishouding en alle maatregelen presenteerde die gezien konden worden als subsidie voor fossiele brandstoffen. Het gaat om een breed scala van fiscale tegemoetkomingen en subsidies, die de kosten van gebruik van fossiele brandstoffen voor doelgroepen verminderen. Soms gaat het daarbij om kleine bedragen, soms ook over honderden miljoenen en zelfs miljarden euro's, verspreid over in alle sectoren van de economie: industrie, transport, landbouw en huishoudens. Alle maatregelen zijn samengebracht in een uitgebreide catalogus van subsidies die schadelijk zijn voor het milieu.

Het voert te ver om alle Italiaanse instrumenten en de discussie erover te bespreken. Het is hier voldoende om enkele belangrijke conclusies weer te geven:

1. De Italiaanse regering is nog maar net aangetreden en het onderwerp *subsidies voor fossiele brandstoffen* staat nog niet op de agenda. Dat was ook duidelijk voelbaar in de discussies, waarbij de collega's van het ministerie van milieu veel uitgesprokener waren dan die van economische ontwikkeling en van economie en financiën. Voordat er iets kan veranderen zal de politiek beleidsrichtingen moeten aangegeven.

2. De bestaande maatregelen werden per sector besproken: maatregelen t.b.v. de energiesector, transport (diesel en benzine, inkomensbijtelling lease auto's, maar ook luchtvaart), huishoudens en openbare diensten, landbouw, bosbouw en visserij en de industrie. Er is een groot aantal maatregelen, die normale commerciële activiteiten betreffen en die gaan van korting om accijnzen voor brandstoffen die in hoogovens worden gebruikt, via kortingen die taxichauffeurs krijgen op hun brandstoffen, tot aan vrijstellingen voor brandstofgebruik in de landbouw. Subsidies lopen nu via de leverancier, zouden in de toekomst rechtstreeks naar de armen moeten gaan. Principiële vraag is of brandstofsubsidies wel verstrekt moeten worden. De discussie wordt daarover maar ten dele gevoerd, ministeries keken daar verschillend tegen aan (zie par. 1).
3. Een deel van de maatregelen is in feite inkomenssteun. Voor huishoudens, maar ook voor de boeren bijvoorbeeld. Tegelijkertijd is de retailmarkt nog steeds niet geliberaliseerd. Dit staat voor de korte termijn wel op de rol en als er daardoor meer concurrentie ontstaat, zou dat kunnen leiden tot kostenbesparingen voor particulieren en door meer energiebesparing. Een dergelijke liberalisering zal ook druk leggen op het gebruik om energierekeningen te belasten met toeslagen die, zoals ons werd verteld, vooral bedoeld zijn om 'grotere bedrijven lage energieprijzen te bezorgen'.

Italië en Indonesië voerden allebei een self-review uit en namen ook deel in elkaars expertgroepen. Er waren dus ook Indonesische vertegenwoordigers bij, die een beeld gaven van de stand van zaken met betrekking tot brandstofsubsidies:

- Indonesië is bijna klaar met de eigen self-review en is committed om deze subsidies uit te bannen. Ze leggen een enorm beslag (30%) op de overheidsuitgaven.
- Indonesië heeft een lange geschiedenis van subsidiëren van brandstoffen. Toen Indonesië nog netto-exporteur van brandstoffen was, waren de subsidies bedoeld om de bevolking rechtstreeks mee te laten profiteren van de eigen olierijkdom. Inmiddels is Indonesië allang geen netto-exporteur meer, wat mede aanleiding is om de subsidies terug te brengen.
- De subsidie-hervorming startte in 2005 met de stijging van de olieprijs. Dit lag politiek gevoelig en er kwamen rellen en demonstraties, maar toch is doorgezet. Er wordt elk kwartaal geëvalueerd en bekeken of de prijs aangepast moet worden. Al schijnt dit nu even niet te gebeuren met het oog op de komende presidentsverkiezingen.
- Tegelijkertijd is er meer focus gekomen op duurzame energie en wordt die ook gesubsidieerd. Daarnaast wordt de nodige aandacht geschonken aan sociale programma's op gebied van gezondheid en onderwijs. Achtergrond is dat afgestapt moet worden van het algemeen subsidiëren van energie, maar dat de mensen die het nodig hebben, gericht ondersteund moeten worden.

Lessen uit peer review Italië

Los van de informatie over hoe de Italiaanse praktijk eruit ziet (zie daarvoor het rapport), valt uit de bijeenkomst de volgende lessen te trekken:

- Maatregelen kunnen soms dateren van jaren her, zonder periodiek te zijn geëvalueerd. De praktijk kan sinds die tijd sterk veranderd zijn.
- De OESO heeft een database, waarin is stat wat verschillende landen aan subsidies/ondersteuning voor gebruik van fossiele brandstoffen uitgeven. Voor Nederland bevat de database alleen het speciale gastarief voor de tuinbouw (€ 126 mln) en de tegemoetkoming aan religieuze (ruim € 6 mln) en non-profitorganisaties (ca € 12 mln) organisaties (cijfers 2016). Maar de discussie is breder en gaat ook over bijvoorbeeld fiscale behandeling diesel en benzine, tegemoetkomingen metaal- en baksteenindustrie die we ook nog hebben, aftopping energiebelasting, accijnsvrijstellingen op grond van internationale afspraken.
- In de expertgroep van Italië zaten ook (internationale) NGO's, die tijdens de discussie een goede bijdrage hadden. Vraag voor Nederland is of NGO's betrokken zullen worden en zo ja, welke.

Voorstel ter uitvoering van de motie van de Tweede Kamer

Concluderend zou het Nederlandse onderzoek naar subsidies van fossiele brandstoffen er als volgt uit kunnen zien:

1. Formulering onderzoeksvoorstel Inventarisatie Subsidies Fossiele Brandstoffen
Voorstel is om in het onderzoek:

- een definitie op te stellen van wat we onder subsidies op fossiele brandstoffen verstaan en ervoor te zorgen dat dit draagvlak heeft bij betrokken departementen en NGO's
 - breed op te zetten en agro, industrie, energie, huishoudens, transport erin mee te nemen
 - de definitie voor maatregelen te bekijken die telkens worden genoemd als subsidie en te bepalen welke maatregelen opgevat worden als (indirecte) subsidie.
 - uit te voeren, samen met FIN/DGFZ en af te stemmen met I&W.
2. Daadwerkelijk onderzoek wordt uitgevoerd door of met ondersteuning van CIEP
 3. Begeleidingsgroep bestaat uit departementen en te selecteren NGO's
 4. Afgerond onderzoek wordt voorgelegd aan internationale experts (G20-landen/EU, NGO's)
 5. Op basis van commentaar van de experts formuleert EZK samen met FIN eventuele beleidsvoorstellen en stemt deze af met I&W.
 6. Onderzoek en beleidsvoorstellen worden ingebracht in IEA In-Depth Review 2019 en gaat na verwerking van de aanbevelingen naar de Tweede Kamer.
 7. Op korte termijn wordt een korte brief aan de Kamer geschreven om uit te leggen hoe het Kabinet de motie met betrekking tot deelname aan G20 Review uitvoert. Voorstel is om de Kamer in najaar 2019 voor de begrotingsbehandeling EZK nader te informeren.

31102018

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @clingendaelenergy.com>
Verzonden: dinsdag 15 januari 2019 13:15
Aan: 5.1.2.e
CC: 5.1.2.e
Onderwerp: EZK subsidies studie
Bijlagen: draft projectvoorstel 2019.01.15.pdf

Beste 5.1.2.e

Aangehangen vast ons voorstel voor de studie naar subsidies fossiele brandstoffen, we nemen het ook geprint mee,

Tot zo,

Groet 5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @milieudefensie.nl>
Verzonden: woensdag 22 mei 2019 17:04
Aan: 5.1.2.e
CC: 5.1.2.e
Onderwerp: AW: Fossiele brandstoffen subsidies - definitie en methodologie

Beste 5.1.2.e

Bedankt voor de snelle reactie.

Waarschijnlijk zijn jullie hier al van op de hoogte, maar zo niet: vorige week is er een rapport van UNEP en IISD verschenen over fossiele brandstoffen subsidies en de SDGs:

Measuring fossil fuel subsidies in the context of the Sustainable Development Goals

<https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/28111/FossilFuel.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Dit is geschreven met als doel een methodologie te ontwikkelen om vooruitgang wat betreft het uitfasen van fossiele subsidies te meten (SDG indicator 12.1.c.) - deze methodologie zal dus ook worden toegepast om de vooruitgang die Nederland boekt op dit onderwerp te meten. UNEP en IISD zijn voor deze methodologie uitgegaan van de WTO definitie voor een subsidie, zoals we dat bij ODI en GSI ook doen in ons werk op dit onderwerp. Het rapport gaat uitgebreid in op de verschillende definities die er bestaan voor fossiele energie subsidies, dus ik ga ervan uit dat dit een nuttige bron is voor jullie onderzoek. Ik heb een aantal weken geleden een presentatie van een van de auteurs van dit rapport bijgewoond in Tokyo.

Ik weet niet in hoeverre jullie bekend zijn met de Global Subsidies Initiative van IISD? Zij ondersteunen oa de Friends of Fossil Fuel Subsidy Reform coalitie, een groep van niet-G20 landen die aan de hervorming van overheidssteun voor fossiele brandstoffen werken. Indien NL graag alsnog zou deelnemen aan een peer review proces ipv een self-review dan zou dat evt met een van deze landen kunnen. Ik heb nauwe contacten met de onderzoekers van GSI, dus ik kan jullie met hen in contact brengen indien nuttig.

Ook zou ik een aantal suggesties kunnen doen voor de stakeholders die uitgenodigd zouden kunnen worden voor de eerste Stakeholder meeting (oa van OECD, IEA, de Wereld Bank, IMF, maar ook een aantal academici die zich al een tijd met dit onderwerp bezig houden).

Ik hoor het graag zodra er meer duidelijkheid is over vervolgstappen en met name over hoe stakeholders bij dit proces betrokken zullen worden.

Hartelijke groeten,

5.1.2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Afzender: 5.1.2.e @minez.nl>
Verstuurd: Donderdag 16 Mei 2019 15:19
Aan: 5.1.2.e @milieudefensie.nl>
Cc: 5.1.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: Fossiele brandstoffen subsidies - definitie en

Beste 5.1.2.e

Dank voor je belangstelling. We konden inderdaad niet participeren in het G20-proces, om die reden moesten we tot een andere opzet komen.

We zijn nu bezig met een eigen onderzoek naar de verschillende definities van subsidies, want die blijken wereldwijd te verschillen. Het resultaat willen we bespreken met een aantal nationale en zo mogelijk ook internationale stakeholders. Die zou ik het liefste vóór de zomer houden, maar of dat lukt weet ik nog niet. Daarna gaan we onze eigen inventarisatie doen, met gebruikmaking van de definitie. De uitkomst daarvan zal worden meegenomen in de IEA-In Depth review van het IEA, einde van het jaar. Zo komt er, dan wel niet via de G20 maar via het IEA, toch een internationale toets op het onderzoek.

We moeten nog eerste uitkomsten van het onderzoek ontvangen en bespreken. Bij de bespreking gaan we ook verkennen hoe we de stakeholderbijeenkomst gaan opzetten en wie we gaan uitnodigen.

Ik hoop dat ik je vragen zo goed heb beantwoord. Met een week of drie weet ik hopelijk meer.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @milieudefensie.nl>

Verzonden: woensdag 15 mei 2019 13:28

Aan: 5.1.2.e @minez.nl>

CC: 5.1.2.e @bothends.org>

Onderwerp: Fossiele brandstoffen subsidies - definitie en

Beste 5.1.2.e

Mijn naam is 5.1.2.e en ik werk 5.1.2.e bij Milieudefensie en bij de Overseas Development Institute. Bij de Overseas Development Institute heb ik de afgelopen vier jaar onderzoek gedaan naar overheidssteun voor fossiele brandstoffen. Ik heb, op basis van de WTO definitie voor subsidies, deze steun voor een aantal rapporten in kaart gebracht voor een aantal landen, waaronder Nederland (zie o.a.:

<https://www.odi.org/publications/10939-phase-out-2020-monitoring-europes-fossil-fuel-subsidies>). Ook heb ik onderzoek gedaan naar hervormingsprocessen (zie o.a.: <http://newclimateeconomy.report/2015/wp-content/uploads/sites/3/2015/11/Fossil-fuel-subsidy-reform-from-rhetoric-to-reality.pdf>).

Ik begreep van 5.1.2.e dat ik u het beste kon contacteren met mijn vragen nav [deze](#) antwoorden op kamervragen. In de antwoord staat beschreven dat NL niet mee zal doen aan het G20 peer review proces omdat het geen permanent lid is van de G20 en dat de Minister daarom voor een andere aanpak heeft gekozen: het Ministerie van EZK doet momenteel onderzoek naar verschillende definities van fossiele subsidies, hierover wordt met stakeholders overlegd, en op basis daarvan zal een inventarisatie van subsidies plaatsvinden en een beleidslijn worden geformuleerd. Dit klinkt allemaal zeer bemoedigend!

Ik vroeg mij af of u zou kunnen toelichten hoe dit proces er verder uit ziet (tijdlijn etc) en op welke manier stakeholders (zoals Milieudefensie en BothEnds) input kunnen leveren.

Ik kijk uit naar uw reactie.

Vriendelijke groeten,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Milieudefensie / Friends of the Earth NL

T 5.1.2.e

E 5.1.2.e @milieudefensie.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: maandag 8 juli 2019 15:53
Aan: 5.1.2.e
CC: Fin: 5.1.2.e Fin: 5.1.2.e
Onderwerp: Publication - Organisation for Economic Co-operation and Development

Ter informatie (en wellicht ten overvloede): hierbij de link naar alle reviews die in het kader van het G20 Inefficient Fossil Fuels Subsidies initiative zijn verschenen.

<http://www.oecd.org/fossil-fuels/publication/>

Groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: donderdag 11 juli 2019 11:31
Aan: 5.1.2.e @pbl.nl
CC: 5.1.2.e
Onderwerp: Subsidies fossiele brandstoffen

Beste 5.1.2.e

Ik probeerde je zojuist te bellen, maar je was in gesprek. Vandaar even dit mailtje.

We zijn bij EZK samen met het ministerie van Financiën al een tijdje bezig met het onderwerp Subsidies voor Fossiele Brandstoffen. De Tweede Kamer stelt er regelmatig vragen over en er wordt ook regelmatig onderzoek naar gedaan.

Bij de beantwoording van één van de reeksen kamervragen heeft minister Wiebes aan de Kamer gezegd dat Nederland wil gaan meedoen met de G20 Reviews van 'Inefficient Fossil Fuels Subsidies'.

Helaas is dat niet gelukt, aangezien Nederland geen permanent lid van de G20 is. We moesten het dus anders aanpakken.

Een aantal maanden geleden hebben we daarom CIEP (Clingendael International Energy Programme van 5.1.2.e) gevraagd een onderzoek te doen naar de definitie van subsidies van fossiele brandstoffen.

We merken namelijk dat in de literatuur de nodige verschillende definities worden gehanteerd en er dus ook verschillende uitkomsten zijn (in Euro's). Je bent uitgenodigd voor de begeleidingscommissie van dit onderzoek, maar kon er helaas tot nu toe niet bij zijn.

Het onderzoek wordt in de vakantietijd afgerond en zal eind augustus klaar zijn voor bespreking (bespreking is op 30 augustus, 10.00 uur bij EZK). Uitkomst van het onderzoek zal zijn: aanbeveling door definitie en wijze van inventarisatie van maatregelen.

Intussen gaan wij (EZK en FIN) aan de slag met een inventarisatie van maatregelen en instrumenten die subsidies zijn of als subsidies gezien kunnen worden. We proberen ons wel te beperken tot de grote brokken als het degressief tarief in de energiebelasting en verdragen als over accijnsvrijstelling kerosine en brandstoffen voor de scheepvaart. We hopen voor de bespreking van 30 augustus (een deel van) ons huiswerk te hebben gedaan.

Tenslotte: eind september willen we een stakeholdergroep bijeen halen om te praten over het onderzoek en over de inventarisatie. We denken daarvoor in ieder geval uit de nodigen: Milieudefensie (heeft geparticipeerd in regent onderzoek 'Phase-Out 2020'), VNO-NCW, EZK/AEP en IenW, CE Delft (naam nog uit te zoeken, nog een suggestie?), OESO (faciliteert het G20 proces en wil graag meewerken) en IISD (Genève).

De uitkomsten van onderzoek en Stakeholdersdiscussie leggen we vervolgens voor aan de expertgroep van het IEA, die medio november een bezoek aan Nederland brengt in het kader van de periodieke In-Depth Review van Nederland. We hebben op die manier ook de internationale toets, die we anders zouden missen doordat we niet meedoen aan het G20 proces.

Graag zouden we je betrekken bij het verdere proces.

Zou je me hierover willen bellen?
Vast bedankt.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
 Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
 Directie Elektriciteit
 Telefoon: 5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: donderdag 11 juli 2019 13:56
Aan: 5.1.2.e @oecd.org 5.1.2.e @oecd.org
CC: 5.1.2.e IEA; 5.1.2.e 5.1.2.e Fin: 5.1.2.e
 Fin: 5.1.2.e 5.1.2.e @oecd.org
Onderwerp: Fossil Fuels Subsidy
Bijlagen: PVA FFS EN.docx

Dear 5.1.2.e
 I hope this email finds you well.

It has been quite a while (in Japan!) that we spoke about the Dutch project on fossil fuels subsidies. In our last email contact (mid-June) I promised to update you in due time. Well, here it is: the update.

In the attach you will find our approach of the project.

State of play is the following:

- Our researchers have dived into the issue, we have recently discussed their first drafts. In our last meeting with them we have been discussing the diverse definitions on subsidies and, more importantly, how to make a proper inventory of relevant measures and instruments. Presently they are finalizing the report for a final discussion at the end of August.
- In between my colleagues of Economic Affairs and the Ministry of Finance will make an inventory of relevant measures and instruments. We aim at completing this inventory in September.
- Research report and inventory will be discussed at a stakeholder meeting (planned: 26 September, Save the Date will be distributed shortly).
- Written documents and outcome of the stakeholder meeting will provide the input for the IEA-IDR (18-22 November 2019).
- Using IEA's recommendations (and everything we have collected during the project) are going to write a letter to parliament with policy conclusions of the whole trajectory.

I would like to invite you to comment on the approach and let me know whether you would be able to attend the stakeholder meeting (date has not yet been communicated, so I have some flexibility). If you wish I can also send you the draft report earlier to enable you to comment on it.

Please do not hesitate to react and give suggestions on the substance as well as on the process.

I look forward to your reaction, by phone or email.

Please note that I will be on holiday as of 18 July and that the Save the Date for the stakeholder meeting has to be sent as soon as possible.

Best regards,

5.1.2.e
 5.1.2.e

Directorate Electricity
 DG Climate and Energy
 Ministry of Economic Affairs and Climate Polity
 Bezuidenhoutseweg 73 – PO Box 5.1.2.e
 2500 EK The Hague
 T 5.1.2.e
 M: 5.1.2.e

Approach and state of the art project and research into the extent of subsidies on fossil fuels in the Netherlands

Date 11 July 2019

Introduction

Following the discussion in the Lower House on the report 'Phase-out 2020: monitoring Europe's fossil fuel subsidies' from September 2017 ¹, the Minister of Economic Affairs has promised to participate in the G20 Peer Reviews in the field of fossil fuel subsidies. However, this appeared to be reserved for the permanent G20 countries. However, the Netherlands supports the intention behind these reviews: analyse the scope and reduce fossil fuel subsidies. For this reason, NL is taking stock of the extent of existing subsidies in the Netherlands and will have these assessed internationally as well.

The plan of action/state of play for this project is set out below.

The research question

The project must answer the question of whether and to what extent the Netherlands subsidises fossil fuels. The results should then help to answer the question as to how the subsidies can be reduced if appropriate.

Elaboration

We distinguish the following phases of the project:

1. *The definition*
There are different definitions of fossil fuel subsidies. It is therefore important to make a good comparison of the various definitions that are in circulation and, on that basis, to choose the definition to be used in the Netherlands and the subsequent inventory of measures to be taken. CIEP (Clingendael International Energy Programme) carries out this research on behalf of the Ministry of Economic Affairs.
2. *Creating support*
The results of research and inventory are discussed with a group of relevant stakeholders. The definition of fossil fuel subsidies and the associated measures will be shared and discussed.
3. *Carrying out the inventory*
Based on the definition, the inventory of existing fossil fuel subsidies in the Netherlands will be completed.
4. *IEA In-Depth Review (IEA-IDR)*
Definition and inventory are investigated in the IEA In-Depth Review. The expert meeting for this purpose will take place in the Netherlands from 18-22 November. The IEA will be asked to give an opinion on existing subsidies, their size and how they could be phased out.
5. *Policy conclusions*
On the basis of research, inventory and outcome of the stakeholder meeting and the conclusions from the IEA-IDR, the government will formulate policy conclusions on subsidies and the timetable for any reduction in the subsidies in question. The climate agreement has consequences for all subsidies and taxes, and thus also for the conclusions of the project.

Implementation

¹ <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/resource-documents/11764.pdf>

The project will be carried out in cooperation with the Ministry of Finance. After all, these are fiscal instruments. In addition, the energy tax will be evaluated in the course of this year.

Timetable

The deadline for the entire project up to delivery will have to be in line with the IEA carrying out the In-Depth Review in mid-November. In order for the IEA to be able to assess the results and present them to the review team, the first three phases of the project must be completed by 1 November.

Phase 1: CIEP research will be completed in mid-August and will be discussed in the supervisory committee on 30 August.

Phase 2: Mid-July to Mid-September: carrying out the inventory of subsidies and their size.

Drawing up an English-language review document for IEA-IDR between 1 October and 1 November.

Implementation: EZ+FIN

Phase 3: 26 September (Save the Date to be distributed): discussion of research results in stakeholder group. Subject: definition and inventory of measures. Then formulating a discussion note for IEA-IDR.²

Phase 4: Visit review team IEA-IDR 18-22 November 2019. On 22 November, the IEA's preliminary recommendations were published in confidence. The public report of the Dutch In-Depth Review will then take a few months to complete.

Involved: EZ + FIN

Phase 5: Preparation of Cabinet policy conclusions, possible additional research from 1 December 2019. Issuing of policy conclusions (letter from the House of Representatives) at the same time as publication of the IDR report. Implementation: dir. Electricity IE (leader) in cooperation with MinFin.

Risks

Most phases are reasonably manageable. There is a risk that the consultations with the stakeholders will not produce an unambiguous result. The comments of the stakeholder group will be processed as well as possible.

² To be invited: Milieudefensie (NL-NGO), VNO-NCW (NL Employers Organisation), EZ and MinFin representatives, CE Delft (Consultancy), IISD (Geneva), OECD.

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: dinsdag 16 juli 2019 16:56
Aan: CIEP: 5.1.2.e @clingendael.nl); 5.1.2.e ; Fin: 5.1.2.e
 ; Fin: 5.1.2.e ; 5.1.2.e 5.1.2.e
Onderwerp: Link naar OECD-publicatie over inventarisatie van subsidies

Beste mensen,

Deze publicatie vond ik nog, wellicht nuttig bij het maken van onze inventarisatie.

Groet,

5.1.2.e

<https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264286061-en.pdf?expires=1563289716&id=id&accname=ocid49027884&checksum=394F889CBD608E06B1A9A211553B1FB0>

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: woensdag 17 juli 2019 15:25
Aan: 5.1.2.e 'Fin: 5.1.2.e' 'Fin: 5.1.2.e'
 5.1.2.e@pbl.nl; 5.1.2.e
 5.1.2.e@ce.nl; 5.1.2.e@iisd.org; 5.1.2.e@minienw.nl;
 5.1.2.e@oecd.org; 5.1.2.e@oecd.org; 5.1.2.e@vnoncw-
 mkb.nl
CC: 5.1.2.e
Onderwerp: Save the Date Netherlands Stakeholder Meeting Fossil Fuels Subsidies
Bijlagen: Explanatory note Stakeholder Group.docx

Dear all,

The issue of 'Fossil Fuels Subsidies' is a topical issue. Globally and also in the Netherlands. In reaction to questions in the Dutch Parliament, the Dutch ministry of Economic Affairs in close cooperation with the ministry of Finance has started a project to get a better picture of existing subsidies for fossil fuels in the Netherlands.

A study on the issue will be finalized shortly. Besides, an inventory is being made presently, resulting in an overview of the most important measures and instruments that (might) subsidize the use of fossil fuels.

It is a pleasure to invite you to a stakeholder meeting to discuss the report and the inventory of measures. We therefore ask you to make a reservation for **1 October 2019** in your diary. The meeting will take place in The Hague, language will be English. A brief explanatory note is attached to this mail. Further details will follow in September.

Please do not hesitate to contact us if you have questions or suggestions. My colleagues 5.1.2.e or 5.1.2.e are available during my holiday.

We look forward to welcoming you in October.

Kind regards,

5.1.2.e
5.1.2.e

Directorate Electricity
 DG Climate and Energy
 Ministry of Economic Affairs and Climate Polity
 Bezuidenhoutseweg 73 – PO Box 5.1.2.e
 2500 EK The Hague
 T 5.1.2.e
 M 5.1.2.e

Explanatory note for the 1 October stakeholder group

Subsidies on Fossil Fuels in the Netherlands

Date 17 July 2019

Introduction

Following the discussion in the Dutch Parliament on the report 'Phase-out 2020: monitoring Europe's fossil fuel subsidies' (September 2017 ¹), the Netherlands ministry of Economic Affairs and Climate Policy, together with the ministry of Finance is taking stock of such subsidies in the Netherlands and would like to have an international assessment on the issue. For this matter stakeholders are invited to discuss the research report and the inventory.² Besides the issue will also be discussed during the In-Depth Review of the IEA (November 2019).

The research question

The project should answer the question whether and to what extent the Netherlands subsidizes fossil fuels. The results should help to answer the question how subsidies can be reduced if appropriate.

Elaboration

We distinguish the following phases of the project:

1. *The definition*
Different definitions of fossil fuel subsidies exist. It is therefore important to make a good comparison of the various definitions that are in circulation and to choose the definition to be used in the Netherlands and the inventory of existing instruments. CIEP (Clingendael International Energy Programme) carries out this research.
2. *Carrying out the inventory*
Based on the definition, an inventory of fossil fuel subsidies in the Netherlands is being made. The OECD's *Inventory*—specifically its country reports and databases on support for fossil fuels — can serve as an important input to the Netherlands review.
3. *Discussion with stakeholders*
The results of research and inventory are discussed on 1 October during the stakeholder meeting.
4. *Joint IEA-OECD special chapter in the IEA In-Depth Review (IEA-IDR)*
Definition and inventory are examined jointly by the IEA and the OECD in a special chapter on FFSR of the IEA In-Depth Review. The expert meeting for this purpose will take place in the Netherlands from 18-22 November. The IEA and the OECD will be asked to give an opinion on existing subsidies, their size and how they could be phased out.
5. *Policy conclusions*
On the basis of research, inventory, outcome of the stakeholder meeting and the conclusions from the joint IEA-OECD special chapter on FFSR in the IEA-IDR, the government will formulate policy conclusions on subsidies and a timetable for any reduction in the subsidies in question. The climate agreement has consequences for all subsidies and taxes, and thus also for the conclusions of the project.

¹ <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/resource-documents/11764.pdf>

² To be invited: Milieudefensie (NL-NGO), VNO-NCW (NL Employers Organisation), EZ and MinFIN representatives, CE Delft (Consultancy), IISD (Geneva), OECD.

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: donderdag 18 juli 2019 12:39
Aan: 5.1.2.e Fin: 5.1.2.e ; Fin: 5.1.2.e
Onderwerp: G20 FFS Review Italy
Bijlagen: Review Italy 2019_03_25.docx

Beste mensen,

Als een reminder en als voorbeeld stuur ik jullie hierbij de Italiaanse Review van fossil fuels subsidies. Hierin kunnen jullie lezen wat de Italianen geproduceerd hebben in het kader van de G20 Review.

Voor jullie informatie en als suggestie nog het volgende:

Ik heb (als besproken) 5.1.2.e even bijgepraat over het project. Twee punten uit dit gesprek geef ik jullie graag even mee:

1. Het is belangrijk dat onze inventarisatie transparant is en dat EZ/FIN niet de suggestie wekken de inventarisatie te beperken en bepaalde instrumenten er buiten te houden. Gegeven de definitie van CIEP zou bepaald moeten worden welke instrumenten daar wel en niet onder vallen.
2. Voor de verdere discussie zou het helpen als we erin zouden slagen een soort menukaart te ontwikkelen in de trant van: als we de definitie hanteren vallen instrumenten X en Y eronder, kijken we ruimer (bijv. degressiviteit) dan kan Z ook als steun aan fossiele brandstoffen worden opgevat. Kijken we nog ruimer dan valt instrument R (bijvoorbeeld EBN) er ook onder. De voorbeelden zijn vrij willekeurig gekozen, maar als dit zou lukken, dan voorkomen we wellicht uitgebreide discussies over wat wel en geen subsidie/steun is.

Ik ga nu met vakantie en ben 23 augustus weer terug. Dan hebben we nog even de tijd om de laatste hand te leggen aan onze inventarisatie, maar onderzoeksrapport en inventarisatie moeten wel ruim op tijd naar de stakeholder groep toe, zodat men het daar goed kan lezen en in de organisatie kan bespreken. Ik denk aan verspreiding aan het einde van de eerste week van september. Hopelijk is dat haalbaar.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

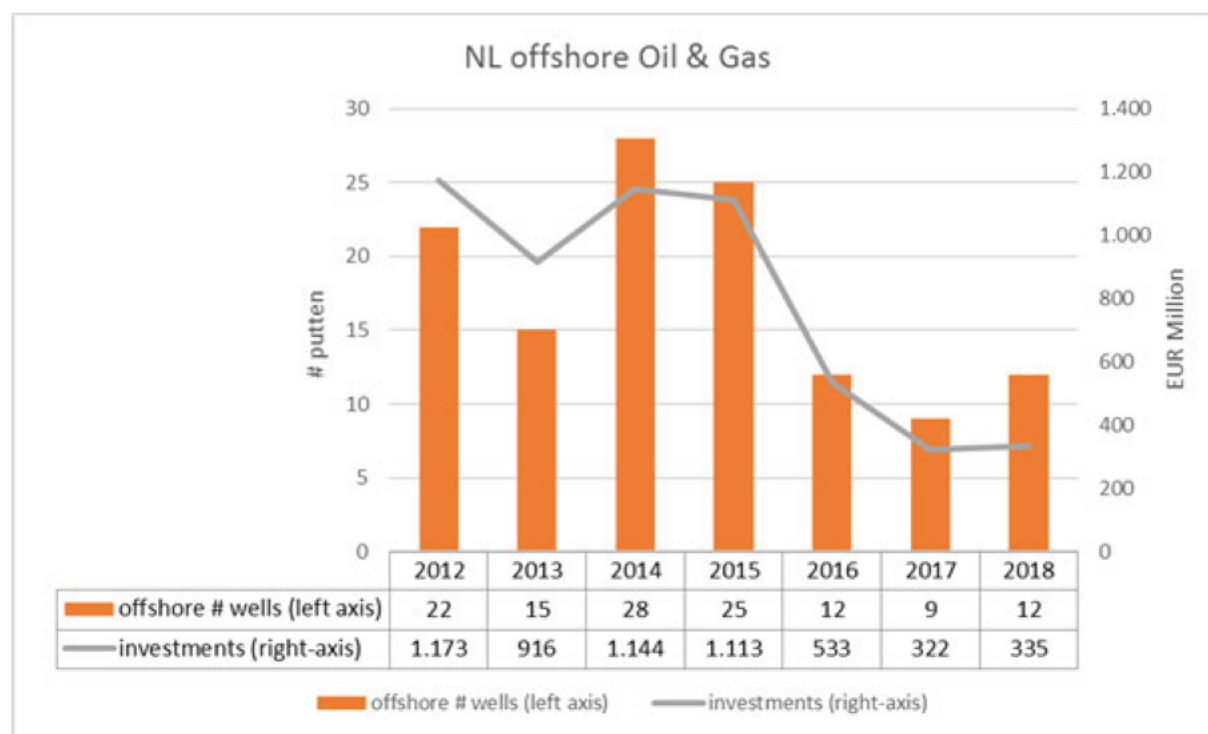
5.1.2.e

Van: 5.1.2.e)
Verzonden: maandag 12 augustus 2019 10:55
Aan: 5.1.2.e
CC: 5.1.2.e
Onderwerp: RE: investeringsaftrek kleine velden

Ha 5.1.2.e,

Met enige regelmaat wordt de investeringsaftrek voor de kleine gasvelden offshore neergezet als subsidie en met dezelfde regelmaat verzetten wij ons tegen dat onjuiste beeld. Als mijnbouwondernemingen investeren in kleine gasvelden offshore kunnen zij 25% van het investeringsbedrag extra ten laste brengen van het resultaat waarover zij uit hoofde van de Mijnbouwwet winstaandeel betalen. Het winstaandeel is een additionele afdracht die specifiek van mijnbouwondernemingen wordt geheven bovenop de vennootschapsbelasting. Vermindering van die afdracht leidt tot extra gasproductie en dus per saldo tot extra baten voor de Staat. Het voorstel om het percentage van 25% te verhogen naar 40% is onderdeel van een wetsvoorstel tot wijziging van de Mijnbouwwet dat nu bij de Raad van State ligt.

In onderstaande grafiek zie je dat het investeringsniveau de laatste jaren dramatisch is gedaald.

Groet,
5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: vrijdag 9 augustus 2019 11:07
Aan: 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e
 @minezk.nl>
Onderwerp: FW: investeringsaftrek kleine velden

Beste 5.1.2.e en / of 5.1.2.e

Zie mijn vraag hieronder aan 5.1.2.e kunnen jullie mij helpen aan cijfers?

Groet

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e

Verzonden: vrijdag 9 augustus 2019 09:44

Aan: 5.1.2.e @minezk.nl>

cc: 5.1.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: investeringsaftrek kleine velden

Hoi 5.1.2.e

We zijn bezig met een nieuwe inventarisatie van mogelijke fossiele subsidies. Die discussie laait telkens weer op. Nu proberen we o.l.v. 5.1.2.e een review door de IEA. In het commentaar van de EC op de concept INEK wordt aangestipt dat NL – anders dan wat wij zelf stellen – wel fossiele subsidies heeft. Als voorbeeld geldt o.a. de verhoogde investeringsaftrek van 25% naar 40% voor opsporen en winnen van kleine gasvelden op de Noordzee. Zegt jou dit iets en weet jij – of iemands anders binnen jouw team – hoeveel miljoenen euro investeringen er omgaan bij opsporing en winning op de Noordzee?

Groet en dank,

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @clingendaelenergy.com>
Verzonden: donderdag 15 augustus 2019 10:55
Aan: 5.1.2.e
CC: 5.1.2.e
Onderwerp: RE: Overzicht begunstigende regelingen met een relatie met fossiele brandstoffen met validering dd 9 aug 2019.xlsx

Dag 5.1.2.e (en anderen in CC),

De groslijst bevat de kern denk ik wel. Maar voor verdere uitwerking moeten we absoluut eerst het volgende scherp hebben:

- Wanneer telt 'government revenue foregone' (gemiste overheidsopbrengsten) mee als een (inefficient) fossiele brandstof 'subsidie' en wanneer niet?

Dat proberen wij dus helder te krijgen, maar daarvoor is ook de geplande workshop van cruciaal belang (ons beeld moet wel een gedragen beeld zijn natuurlijk).

- Bovenstaande vraag raakt verschillende 'rijen' in de draft excel.
- Dit komt namelijk terug in de tariefdifferentiatie, en -exempties, voor aardgas, misschien voor electriciteit, transportbrandstoffen, en kolengebruik
 - Denk aan benzine versus diesel
 - Denk aan verschillende energiebelastingniveau's voor verschillende gebruikersgroepen (huishoudens/grootverbruikers) of gebruikerstoepassingen (kolengebruik voor elektriciteitopwek)
- Beleidsregels/instrumenten belanden op lijsten als deze, vanuit het idee van 'gemiste overheidsopbrengsten' waarbij de hogere belastingvariant als norm wordt omarmt; een lager tarief is dan 'gemiste opbrengst'; het niet innen van die gemiste opbrengst zou dan 'de subsidie' zijn.
- Vervolgens verbinden mensen dit (in hun achterhoofd) met de kwestie van: we moeten externaliteiten voldoende belasten (met name CO2-uitstoot in de huidige tijd); maar hier wordt het delicaat

Zo staan wij daar vooralsnog in:

- Het is mijn overtuiging, dat een 'norm' *hoger* dan 'de supply cost van een brandstof plus daarbij de externe kosten (met name CO2)' *in ieder geval* een niet verdedigbare norm voor belastingheffing:
- In andere woorden: op basis waarvan zou je meer moeten kunnen belasten, dan supply cost plus external cost? Meer kan, ten behoeve van de overheidsfinanciën, of als sturingsinstrument. Maar het achterwege blijven van die belasting, is mijns inziens *geen* subsidie, zowieso.
 - Concreet voorbeeld:
 - Een grootverbruiker betaalt een lager belastingtarief voor aardgasgebruik dan een huishouden.
 - Als dat gehanteerde tarief *wel* de externaliteit afdekt (met name CO2), dan is het naar mijn mening géén subsidie, zelfs niet in een ruim opgerekte definitie, ook als is dat gehanteerde tarief lager dan het tarief dat andere groepen betalen.
 - Echter, als het gehanteerde tarief *niet* de externaliteit afdekt (met name CO2), dan kun je daarentegen makkelijker stellen dat het tarief 'te laag' is, dat het tarief hoger moet, en dat er dus sprake is van gemiste overheidsinkomsten (revenues foregone)
 - Dat laatste impliceert volgens opkomende logica (G20 Duitsland Italië): we kunnen er een subsidie in zien (of die inefficiënt is of niet, is een vraag die door economen verder geanalyseerd kan worden)
 - Nu, als de gebruiker gehouden is aan een CO2-quotum - het ETS - dan vervalt mijns inziens die vaststelling, omdat de externaliteit al wordt geïnternaliseerd via het ETS: dat hoeft niet dubbel!

- Als de externaliteit weggenomen is (CO₂-uitstoot) dan is dit niet langer aan de orde: relevant in het licht van milieutechnologie zoals CCS; fossiele brandstof blijft gebruik maar externaliteit is weggenomen.
 - Dit laatste toont dat beleid de externaliteit moet adresseren (CO₂-quota/beprijzing), en niet de brandstof (zonder oog te hebben voor hoe die wordt gebruikt)
- Gelijksoortig concreet voorbeeld:
 - Een dieselconsument betaalt lagere accijns dan een benzineconsument.
 - Als het gehanteerde diesel tarief *wel gewoon* de externaliteit afdekt (met name CO₂), dan is het naar mijn mening géén subsidie, zelfs niet in een ruim opgerekte definitie; ook al is de heffing lager dan op benzine.
 - Echter, als het diesel tarief *niet* de externaliteit afdekt, dan kun je makkelijk stellen dat het tarief te laag is, dat het tarief hoger moet, en dat er dus sprake is van gemiste overheidsinkomsten (revenues foregone).
 - Wederom, dan is de stelling volgens de opkomende logica: diesel wordt gesubsidieert omdat de 'externaliteit' niet is geïnternaliseerd.
- Twijfelachtiger voorbeeld:
 - Vrijstelling kolenbelasting voor elektriciteitsopwek?
 - Als externaliteiten niet zijn afgedekt, dan kun je de stelling weer opvoeren, volgens de opkomende logica: er moet hier extra belasting op geheven worden, en zolang dat niet gebeurt, is er sprake van 'een subsidie'.
 - Als de externaliteit echter is afgedekt (CO₂-quota in ETS, maar ook regulering of standaarden die uitstoot verhinderen van fijnstof, NOX, zwavel), dan is voorgaande conclusie echter niet houdbaar!

Dan nog dit, ten aanzien van externaliteiten en de IMF studie die zoveel impact had:

- Ik concentreer me hierbij op CO₂, omdat de andere 'externaliteiten' zeer problematisch zijn:
- In de IMF studie, spreekt men ook van (flinke) externe kosten vanwege 'congestie' (verkeersopstoppen) en ongelukken - zie figuur hieronder voor benzine en diesel.
- Die externe kosten houden verband met 'de auto', niet met 'de brandstof'.
 - Immers, als iedere Audi A6 wordt ingeruild voor een Tesla, veranderd er in principe niks qua congestie en (kans op) verkeersongelukken
 - Zodoende, ideeën als rekening rijden (congestie heffingen), brandstofonafhankelijk, voor een Tesla of een Audi A6
 - Oftewel, instrumentarium moet de externaliteit in kwestie belasten, en niet een brandstof die niet altijd of niet exclusief verantwoordelijk is voor de externaliteit.
- Luchtvervuiling is minder relevant hier (minder grote kostenpost) in de meeste landen; Rusland springt er uit, en daar kan ook weer vanalles bij worden aangetekend (waarschijnlijk de context, andere vervuilsbronnen met veel impact)
- In meeste landen (en Nederland daarmee zeer waarschijnlijk gelet op onze accijns) dekken de tarieven wel het stukje incl. global warming (CO₂), wat impliceert dat er geen subsidies zijn (de accijns zijn op voldoende hoogte)
- Het stuk congestie en ongelukken komt er bovenop en dan kantelt het beeld, maar zie die eerdere opmerking: zéér twijfelachtige benadering.
- Noot: ik snap niet dat het IMF zoiets de wereld in kan slingeren, onbegrijpelijk, en het vervuult de discussies enorm! Het toont de politisering van dit dossier...

Tot slot: belastingruimte kan altijd bestaan; waar ik me hierboven op richt is echter de vraag: is het *niet belasten* een 'subsidie' of niet. Ik stel dus, dat als er belast wordt tot het niveau van externe kosten, er *zowieso* geen sprake van subsidie kan zijn. Meer belasten kan een ander doel dienen (opbrengsten voor overheid genereren, of als sturingsinstrument).

Punt van orde hier in ons project, we moeten hier een knoop over doorhakken: wat zijn 'government revenues foregone'. Dat moet echter worden opgelijnd met stakeholder workshop/discussie (voor uitbrengen eindrapport). Pas dan kan er (flink) gerekend worden (door andere partij, bijv. PBL?).

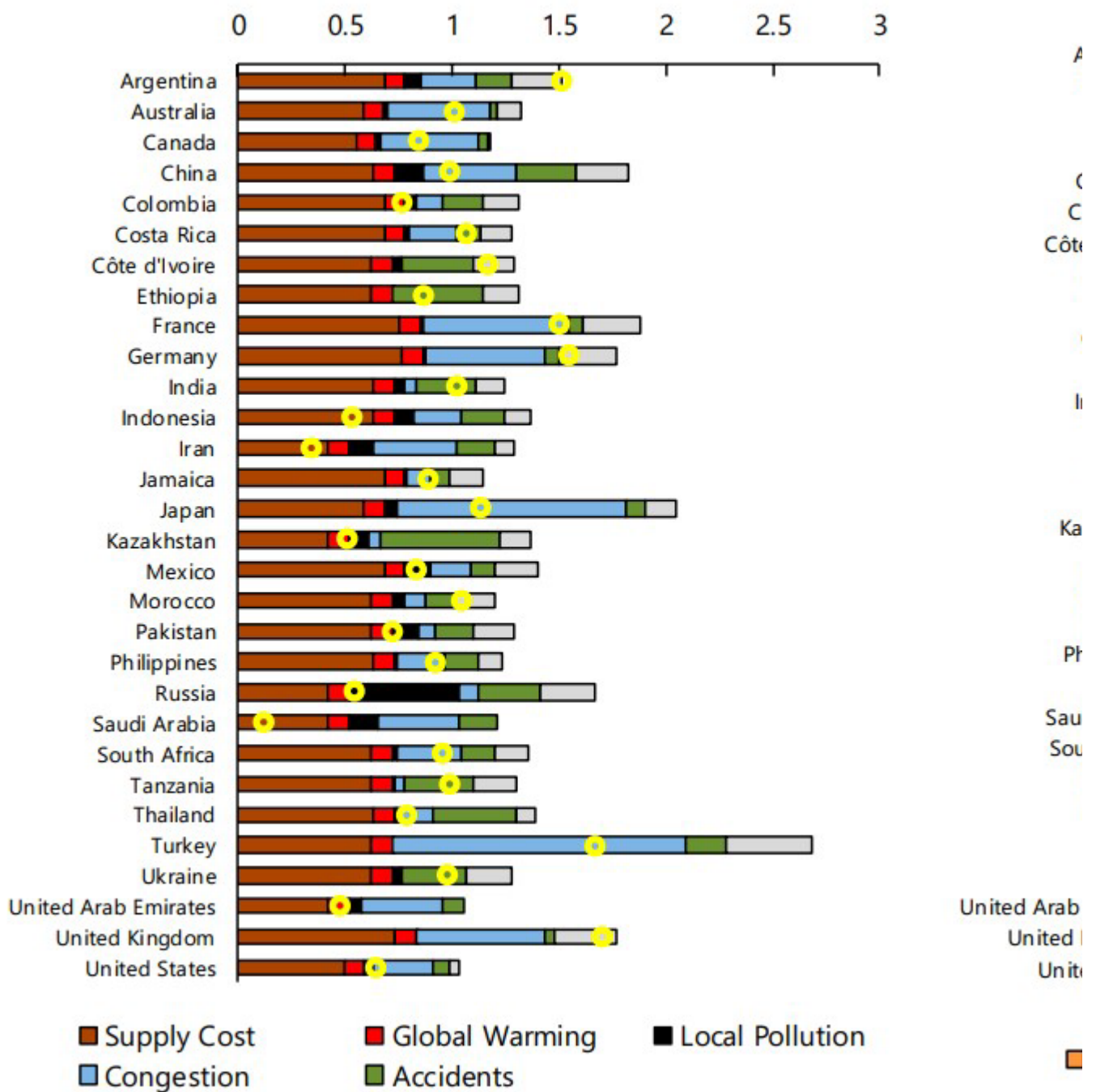
Groeten,

5.1.2.e

PS. Voorgaand punt van 'foregone revenues' is dus eerste punt van aandacht. Maar verder rammelt het in de grosluist met: staatsdeelnemingen en investeringen. Een (co)investering in een fossiele activiteit is niet per se een subsidie. Je kunt niet de investeringen van EBN integraal zien als een som subsidies. Qua andere staatsactiviteiten als (SNS etc.) wordt het helemaal troebel. Als daar 'marktconform' geïnvesteerd wordt dan zie ik niet waarom dat per se een (inefficiënte) subsidie is. Als er troebele kruisbestuiving gaande is (goedkope leningen aan fossiele activiteiten die feitelijk worden mogelijk gemaakt door winstgevende andere activiteiten), dan is zou er sprake kunen zijn van subsidies: maar zonder bewijs lijkt me het raar om dat te veronderstellen.

IMF (2019):

(c) Gasoline (Road) \$/liter

Source: Authors' calculations.

From 5.1.2.e @minezk.nl>

Sent: Wednesday, August 14, 2019 10:05 AM

To: 5.1.2.e @clingendaelenergy.com>

Cc: 5.1.2.e @minezk.nl>

Subject: Overzicht begunstigende regelingen met een relatie met fossiele brandstoffen met validering dd 9 aug 2019.xlsx

Beste ^{5.1.2.e} , bijgaand een nieuw overzicht waarin ik al rekening heb gehouden met jouw eerste reflecties. Zie jij een mogelijkheid om hier nog een keer doorheen gaan?

Groet,

^{5.1.2.e}

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Groslijst mogelijke inefficiënte fossiele subsidies					
Fiscale maatregelen in mln euro	uit miljoenennota 2019)	O.b.v. inventory approach: op zoek naar de doelstelling van de maatregel		per saldo fossiele subsidies	
		achterliggend doel	voordeel fossiel gebruik?		onderbouwing
energiebelasting (incl. ODE)	7.518			0	
verlaagd tarief glastuinbouw	168	wegnemen economisch nadeel voor de sector	nee	0	belasting geldt ongeacht de herkomst
teruggaafregeling kerken en non profit	22	wegnemen economisch nadeel voor de sector	nee	0	belasting geldt ongeacht de herkomst
teruggaafregeling energie-intensieve industrie	8	wegnemen economisch nadeel voor de sector	nee	0	belasting geldt ongeacht de herkomst
Vrijstellingen aardgas metallurgische en mineralogische processen	50	gelijke speelveld tov buitenland handhaven	nee	0	belasting geldt ongeacht de herkomst
Vrijstelling elektriciteit metallurgische processen	28	gelijke speelveld tov buitenland handhaven	nee	0	belasting geldt ongeacht de herkomst
Vrijstelling dual verbruik elektriciteit (anorganische basischemie en non-ferro basismetaal)	15	aansluiten bij richtlijn energiebelastingen	nee	0	belasting geldt ongeacht de herkomst
Vrijstelling aardgas deel warmteopwekking WKK	200	aansluiten bij richtlijn energiebelastingen	nee	0	belasting geldt ongeacht de herkomst
Degressief tarief energiebelasting	6.900	balans in heffing tussen huishoudens en bedrijven	nee	0	belasting geldt ongeacht de herkomst
Vrijstelling aardgas voor elektriciteitsopwekking WKK industrie	85	aansluiten bij richtlijn energiebelastingen	nee	0	belasting geldt ongeacht de herkomst
Vrijstelling dual verbruik aardgas (kunstmestchemie)	42	aansluiten bij richtlijn energiebelastingen	nee	0	belasting geldt ongeacht de herkomst
Accijnzen	3.523			0	
vrijstelling accijns kerosine (GN-code 2710 19 21) voortstuwing luchtvaart, niet zijnde plezierluchtvaartuigen		aansluiten bij internationaal Verdrag	nee	0	belasting geldt ongeacht de herkomst
vrijstelling accijns aandrijving scheepvaart, niet zijnde pleziervaartuigen	1.369	aansluiten bij internationaal Verdrag	nee	0	belasting geldt ongeacht de herkomst
raffinaderijvrijstelling	PM	gelijke speelveld tov buitenland handhaven	ja	PM	
Teruggaaf accijns glastuinbouw voor gebruikt LPG	PM	belastingvermindering	ja	PM	
Teruggaaf accijns voor minerale ol en gebruikt voor opwek elektriciteit, mits elektriciteit wordt betrokken in de EB.	PM	voorkomen dubbele heffing cf. Richtlijn	ja	PM	belasting geldt ongeacht de herkomst
Minerale ol en die in hoogovens met het oog op chemische reductie worden ingespoten als toevoeging aan de steenkool, die wordt gebruikt als voornaamste brandstof	PM	aansluiten bij richtlijn energiebelastingen	ja	PM	belasting geldt ongeacht de herkomst
Teruggaaf accijns voor andere minerale oliën andere dan GN-code 2710 19 21 voor voortstuwing luchtvaart, niet zijnde pleziervaartuigen	PM	aansluiten bij internationaal Verdrag	nee	0	belasting geldt ongeacht de herkomst
Peer review Italië: accijnsdifferentiatie diesel versus benzine		voorkomen grenseffecten	ja	0	belasting geldt ongeacht de herkomst
Kolenbelasting	89			89	
Vrijstelling gebruik van kolen voor elektriciteitsopwekking (art 44, tweede lid, WBM)	63	aansluiten bij richtlijn energiebelastingen	ja	63	
Vrijstelling dual verbruik kolen (art 44, derde lid WBM)	24	aansluiten bij richtlijn energiebelastingen	ja	24	
Geen uitslag bij gebruik van kolen ter vervaardiging van aardgas of minerale oliën Artikel 34, tweede	?	voorkomen dubbele heffing cf. Richtlijn	ja	?	
Fiscale aftrek IB en Vpb					
EIA, gericht op investeringen koleninstallaties	2	stimuleren energie-investeringen	ja	2	
investeringsaftrek opsporen en winning aardgas kleine velden Noordzee	PM	stimuleren gaswinning	ja	PM	
Totaal fiscaal	11.130			89	
Overige overheidsmaatregelen (niet fiscaal)	1.191			597	
EU-ETS compensatie	50	compensatie voor hogere elektriciteitsprijs	ja	50	
biomassa bij- en meestook in kolencentrales	450	stimuleren gebruik biomassa ipv kolen	nee	0	
vergoeding van aardbevingsschade	144	compensatie burgers voor nadelen gaswinning	nee	0	
subsidies R&D fossiel	10	stimuleren brandstofefficiency	ja	10	
investeringen EBN	537	stimuleren gaswinning	ja	537	
totaal fiscaal en niet-fiscaal	12.321			686	
Overige maatregelen niet relevant voor analyse					
SHELL subsidie congres	0				
FMO financiering	68				
ABN AMRO, fossiel gerelateerde financiering	320				
Atradius, fossiel gerelateerde financiering	1800				
SNS bank, fossiel gerelateerde financiering	30				
investeringen Gasterra	4				
investeringen gas-infrastructuur Gasunie	406				

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: donderdag 19 september 2019 11:52
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: Fossil fuel subsidies in the NECPs_for design
Bijlagen: Fossil fuel subsidies in the NECPs_for design.docx

Ik heb deze studie al eens gedeeld, maar wel belangrijk dat we deze goed kennen op 1 oktober. 5.1.2.e
zal er vast op terugkomen.

Groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e@clingendaelenergy.com>
Verzonden: vrijdag 20 september 2019 16:39
Aan: 5.1.2.e 'Fin: 5.1.2.e' 'Fin 5.1.2.e'
Onderwerp: CIEP-FFS draft workshop paper v2019.09.20
Bijlagen: CIEP-FFS draft workshop paper v2019.09.20.pdf

Beste allen,

Hierbij het draft paper dat ingebracht wordt in de workshop vanuit CIEP.

Dank voor de eerdere feedback, jullie zullen zien dat het tot behoorlijk wat aanpassingen heeft geleid, en wat mij betreft is het stuk er aanzienlijk door verbeterd.

Natuurlijk wordt een scherpe blik op het materiaal gewaardeerd, door jullie als leden van de begeleidingscommissie, voordat het mid volgende week rondgestuurd wordt.

Groeten, en dank!

5.1.2.e

Senior Onderzoeker

Clingendael International Energy Programme (CIEP)

P.O. Box 5.1.2.e

2509 AB The Hague

The Netherlands

5.1.2.e

www.clingendaelenergy.com

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: woensdag 25 september 2019 11:31
Aan: 5.1.2.e; 5.1.2.e@vnoncw-mkb.nl; 5.1.2.e; 5.1.2.e
 5.1.2.e; 5.1.2.e@ce.nl; 5.1.2.e@iea.org;
 5.1.2.e@uef.fi; 5.1.2.e@oecd.org;
 5.1.2.e@oecd.org; 5.1.2.e@pbl.nl; 5.1.2.e
 5.1.2.e@minienw.nl; 5.1.2.e@gmail.com; 5.1.2.e
 5.1.2.e; 5.1.2.e@clingendaelenergy.com;
 5.1.2.e@clingendaelenergy.com'
CC: 5.1.2.e (IZV/VB);
 5.1.2.e (IZV/VB)'
Onderwerp: Invitation Stakeholder meeting fossil fuel subsidies
Bijlagen: Discussion Note Stakeholder Meeting 01102019.docx; Annex to Discussion Note
 Stakeholder Meeting 01102019.docx; CIEP-FFS draft workshop paper
 v2019.09.20.pdf; Participants Meeting Fossil Fuels.xlsx

Dear Guest,

Next Tuesday, 1 October, the stakeholder meeting on fossil fuels subsidy will take place in the Hague. It will be a pleasure to welcome you then to discuss fossil fuel subsidies, definitions and scope. We hereby send you the documents for discussion: the draft workshop paper of Clingendael International Energy Programme, a discussion paper and an annex to that paper. You will also find the list of (confirmed) participants. The language of the meeting is English.

The stakeholder meeting will take place on Tuesday 1 October, the programme will start at 9.30 and we aim to finish at 17.00.

New Babylon is situated next to The Hague Central Station, easy to be reached from Schiphol Airport (take the train in the direction of Leiden) or from Rotterdam (if arriving by Thalys: change trains there).

Date

1 October 2019

Venue

The Hague Conference Centre (New Babylon)
 Anna van Buerenplein 29
 2595 DA DEN HAAG

Agenda

09.30 – 09.40 Welcome
 09.40 – 10.00 Presentation of the research report by CIEP (Clingendael International Energy Programme)
 10.00 – 11.45 Discussion
 11.45 – 12.30 Introduction of the inventory of fossil fuel measures
 12.30 – 13.30 Lunch
 13.30 – 16.30 Discussion
 16.30 – 17.00 Concluding remarks

Please find attached the list of confirmed participants.

Please do not hesitate to contact us in case you have any further questions.

We look forward to welcoming you on the 1st of October.

Kind regards,

5.1.2.e

5.1.2.e
 5.1.2.e SDE+

Exploring Inefficient Fossil Fuels Subsidies

Discussion note for the stakeholder meeting of 1 October 2019

1. Introduction

Subsidies on fossil fuels are a topical issue with a view to energy transition. That is why the European Commission expects the member states to pay attention to the phasing out of these subsidies in their National Climate and Energy Plans. At their meeting in Pittsburgh (2009), the leaders of the G20 agreed to phase out inefficient subsidies for fossil fuels. Since then, G20 countries have carried out two-to-two self-reviews on the concrete level of subsidies. On the basis of these self-reviews and the exploration of possibilities for phasing out, the G20 countries determine their policy. However, it was not decided at the time when a subsidy for fossil fuels would be inefficient.

In the Netherlands, too, the debate on subsidies of fossil fuels has been going on for some time now. The Dutch parliament regularly questions the responsible ministers. The Minister of Economic Affairs and Climate Policy has promised to participate in the G20 system of Peer Reviews.

However, as a guest G20 member, it was not possible for the Netherlands at the time to take part in the G20 reviews. Therefore, it has been decided to pursue its own path for the inventory of fossil fuels and, on that basis, to determine how to reduce any subsidies. In doing so, the G20 system is being followed in the sense that a self-review is being carried out and international experts are being consulted in a stakeholder meeting; the review will also be discussed in the upcoming IEA In-Depth Review.

The aim of the stakeholder meeting on 1 October is to consider the definition and methodologies to determine the volume of fossil subsidies and to discuss, starting from a brief inventory of Dutch measures that could possibly qualify as fossil fuel subsidies, a decision tree that could better help us to determine the level of subsidies. The (preliminary) inventory is extracted from the report *Phase-out 2020: Monitoring Europe's fossil fuel subsidies*, a co-production of the Climate Action Network (CAN) Europe and the Overseas Development Institute (ODI). For the Netherlands, the report mentions more than 30 government measures - mainly in the fiscal sphere - as (inefficient) subsidies for fossil fuels. In this discussion document two other measures have been added to this list, drawing on the G20 peer review of Italy (Italy's Effort to Phase-Out and Rationalize its Fossil Fuel Subsidies, March) and the European Commission's response of 18 June 2019 to the Netherlands' draft NECP.

The Netherlands will use the results of the discussion in the stakeholder group as an input for the further discussion with the IEA and the eventual policy letter to Parliament.

Structure of the memorandum

Paragraph 2 briefly discusses several assessment methods that have been used internationally to estimate fossil subsidies. Clingendael International Energy Programme (CIEP) has carried out research into these methods on behalf of the Ministry of the Economic Affairs and Climate Policy. The study highlights the difference between high-level top-down analyses, as carried out by the IEA and, more recently, in an alternative manner by the IMF, and bottom-up assessments (an inventory approach), as supported by the OECD and currently also carried out in the G20 context.

Paragraph 3 describes a list of government measures based on the findings of the *Phase-out 2020* report: *Monitoring Europe's Fossil Fuel Subsidies*, supplemented by two measures from the peer

review by Italy and the European Commission's response to the draft NECP, respectively. The inventory approach is applied to the Netherlands on the basis of this list.

Paragraph 4 presents a decision tree to facilitate the discussion to what extent the measures from paragraph 3 must be regarded as subsidies and if so, whether they are inefficient subsidies, consistent with the report of Clingendael International Energy Programme (CIEP).

2. Approaches to address fossil subsidies

Several international studies have been carried out on subsidies on fossil fuels. International organizations such as the International Energy Agency (IEA), the Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD), the World Bank and the International Monetary Fund (IMF) have carried out extensive research into this. There are also other studies, such as the Phase-out 2020 study: Monitoring Europe's Fossil Fuel Subsidies, which will be discussed later. The studies show a wide variety of approaches and outcomes, of which it is not always clear what causes these differences in outcomes and how they relate to each other. Using a methodology that countries can use in their discussions on fossil fuel subsidies and their policies is important for policy development. For that matter, CIEP has examined the various approaches.

Two main approaches used in the various studies are:

(1) top-down assessments, prominently applied by, among others, the IEA. It compares end-user prices with pre-defined so-called reference prices. If the final consumer price is lower than the reference price, there would be a subsidy. Conversely, there is no subsidy if the final consumer price is equal to or higher than the reference price. This method has been advanced by the IMF, taking into account external effects (greenhouse gas emissions, but also other effects such as road safety and health risks caused by particulate matter emissions).

(2) bottom-up assessments, also known as 'the inventory approach', which look at the specific measures in more detail. The OECD facilitates these processes through its Inventory of Support Measures for Fossil Fuels database. It is possible to determine which measures can actually be regarded as subsidies, what the effects of a specific measure are and also take into account the practical applicability in policy practice. Incidentally, there may still be differences as to whether or not certain measures are a subsidy. This is particularly true for the question of foregone government revenues (in relation to tax codes), as described in the CIEP study. That is to say, what tax level should be considered as a norm (or reference level) for different industries, sectors, or actors? When is it fair to say that a tax level lower than that constitutes a subsidy? CIEP suggests that the internalization of externalities, either through a quota-based system (such as the ETS) or through the tax code, is an important consideration in this respect.

For further details, see the research report.

What definition of fossil fuel subsidy should be used?

Quite a number of organizations have formulated a definition of subsidies. A popular one is the definition of the World Trade Organization (WTO), which runs as follows:

A subsidy shall be deemed to exist if:

(a)(1) there is a financial contribution by a government or any public body within the territory of a Member (referred to in this Agreement as "government"), i.e. where:

- (i) a government practice involves a direct transfer of funds (e.g. grants, loans, and equity infusion), potential direct transfers of funds or liabilities (e.g. loan guarantees);*
- (ii) government revenue that is otherwise due is foregone or not collected (e.g. fiscal incentives such as tax credits);*
- (iii) a government provides goods or services other than general infrastructure, or purchases goods; (iv) a government makes payments to a funding mechanism, or entrusts or directs a private body to carry out one or more of the type of functions illustrated in (i) to (iii) above which would normally be vested in the government and the practice, in no real sense, differs from practices normally followed by governments;*

or

(a)(2) there is any form of income or price support in the sense of Article XVI of GATT 1994;

and

(b) a benefit is thereby conferred

However, this definition leaves much room for discussion as to whether or not a subsidy is at stake. For example, the question can be asked whether the mere presence of lost government revenue leads to the conclusion that there is a fossil fuel subsidy, even if the external costs have been covered. For that matter, following the G20, CIEP referred to defining the scope in four points.

Since the inventory approach provides a more detailed picture of existing measures, we will furthermore make a bottom-up assessment in the Dutch context.

3. List of government measures

The list of measures below is taken from the Phase-Out 2020 report and supplemented by measures from the Peer Review of Italy and the European Commission's comments on the Dutch draft NECP of June 2020. This list can serve as a starting point for the discussion on whether and to which extent the Netherlands is subsidizing fossil fuels.

List of possible inefficient fossil subsidies

Fiscal measures
1. Energy tax
Reduced rate for greenhouse horticulture
Refund scheme for churches and non profit
Energy-intensive industry refund scheme
2. Excise duties on mineral oils
Exemption from excise duty on kerosene (CN code 2710 19 21) propulsion aircraft, other than pleasure aircraft
Exemption from excise duty on propulsion for shipping, other than recreational craft
refinery exemption
Exemption from excise duty on mineral oil for use in refineries
Differentiation of excise duty on diesel versus petrol in combination with higher road tax (Peer review Italy)
3. Coal tax
Exemption for the use of coal for the production of electricity (Article 44(2) of the Environmental Act WBM)
4. Tax deductions for income tax and corporation tax
Energy Investment Allowance, focusing on investments in coal installations
5. Other government measures (not fiscal)
EU ETS compensation
biomass co-firing and co-firing in coal-fired power stations
compensation for earthquake damage
fossil R&D subsidies
EBN investments
Investment allowance for exploration for and extraction of natural gas from small North Sea fields (EC response to NECP)
6. Other measures
International finance through FMO in fossil investments in developing countries
ABN AMRO public finance in fossil fuel projects
Atradius export assurances related to fossil fuel exports
SNS Bank public finance in fossil fuel projects
Investments Gasterra
Investments Gasunie in natural gas infrastructure

Evaluation of the list on the basis of the inventory approach.

As indicated in paragraph 1, when applying the inventory approach, an inventory must be made of the underlying policies and measures and their effects. The next step is to determine which measures can actually be regarded as subsidies. In this step it has to be considered whether these measures are exclusively favoring fossil fuels or not and to what extent these subsidies should be regarded as fossil subsidies.

The list below largely consists of fiscal government measures, mostly with measures in the field of energy tax, excise duties on mineral oils, and the coal tax. In addition, a few non-fiscal government measures are mentioned. In accordance with this classification, we subject these measures to the inventory approach.

Description of fiscal government measures

1. Energy tax

The list includes 3 fiscal government measures including refund schemes and reduced rates. The energy tax concerns all forms of energy, irrespective of whether it concerns fossil fuels or non-fossil energy sources. First question, that has to be answered is therefore whether these tax schemes are discriminatory, favoring fossil fuels over non-fossil energy sources. Another question could be whether externalities are already internalized in other schemes, e.g. the ETS in electricity production.

The inventory shows measures being taken, for example, to alleviate the burden on specific sectors because of international competitiveness (exemptions to create a level playing field) or to reduce a direct economic disadvantage (refund schemes, reduced rate for greenhouse horticulture).

2. Excise duties on mineral oils

The list includes four measures in the field of excise duties on mineral oils. Two measures are related to international treaties (Treaty of Chicago/ Treaty of Mannheim). As mentioned above under *energy tax*, the question is whether these schemes are discriminatory, favoring fossil fuels over non-fossil energy sources.

3. Coal tax

The list includes one measures introduced under the Energy Tax Directive to avoid double taxation.

4. Energy investment allowance (EIA)

The EIA is aimed at promoting energy savings. The list includes one measure that stimulates energy saving in relation to the use of coal.

5. Description of non-fiscal government measures

The list includes six government measures that are not of a fiscal nature.

First of all, the *compensation for large companies under the ETS* for the extra costs due to higher electricity prices. This is what is known as indirect compensation for the higher market prices for electricity charged by energy-intensive businesses as a result of the rising costs of power stations caused by the rising ETS price. This measure seeks to support the competitiveness of these export oriented companies. Similar support regimes are in place in other countries.

Biomass co-firing in coal-fired power stations promotes the substitution of coal by biomass. The co-firing of biomass also counts in determining the share of renewable energy in accordance with the European rules in the Renewable Energy Directive.

Compensating citizens for earthquake damage gives financial compensation to citizens who suffer from gas production in the Groningerveld, of which it has been decided that production will be phased out and will end no later than 2030, probably production will already stop in 2022.

Subsidies for research and development for fossil fuels are intended to promote fuel efficiency.

Through the *investments of Energie Beheer Nederland* - a wholly owned subsidiary of the central government - the Dutch government is participating in the production of gas in the Netherlands

and on the Dutch part of the Continental Shelf. An important question is what extent of these investments (or which exact effect) can be regarded as a form of subsidy.

The *investment allowance for the exploration for and production of natural gas* in small gas fields in the North Sea promotes the production of natural gas in the last smaller reserves.

6. Description of other non-governmental measures

This list consists of 6 measures covering investments by the banking sector in projects abroad and investments by Gasunie and Gastera. The question here is whether these kind of measures should be considered as subsidies.

4. Towards a manageable definition of inefficient fossil subsidies.

Having described the list of measures in chapter 3, this section aims at fueling the discussion on the measures itself. As this process is partly the result of the G20 Peer Reviews on Inefficient Fossil Fuels Subsidies, we start from the scope of the G20 reports. The intention is to formulate a workable assessment framework from there.

We will continue by using the WTO definition and will attempt to follow the decision tree below to determine to what extent measures can be seen as subsidies.

For discussion

Following the WTO-definition, the scope of the G20 reports is:

- a. direct budgetary support (or fiscal expenditure subsidies);
- b. tax-code provisions (or tax-preference provision);
- c. government provision either at no charge or below-market rates of auxiliary goods or services that facilitate fossil-fuel use or production;
- d. and requirements that non-government entities provide particular services to fossil-fuel producers at below-market rates, or that require non-government entities to purchase above-market quantities of fossil fuels or related services.

A possible decision tree can be built discussing the following questions:

Question (1)

- (i) Is there direct expenditure for budget support; or
- (ii) goods or services below market price level are made available that facilitate the use or production of fossil fuel; or
- (iii) Are there requirements that non-State entities should offer certain services at prices lower than market prices to producers of fossil fuel, or that non-State entities should purchase fuels or related services at prices higher than market prices?

If the answer on these questions is Yes, then the measure should be on the inventory list for 'fossil fuel subsidies', just like the G20 countries do; and move on to question 3. These three elements for support do not seem to be very relevant in the case of the Netherlands.

If No, proceed to question 2.

Question (2)

This question focuses on the more difficult issue of foregone government revenue and is related to the 'tax code provisions' as mentioned by the G20 under b:

- (i) Does the measure restrict the operation of the quota instrument that internalizes 'externalities' which are caused exclusively by a specific use of a fossil fuel; or
- (ii) In the absence of a quota instrument, does the measure limit the pricing of 'externalities' through a price instrument (tax/taxation/etc.) which is exclusively caused by a specific use of a fossil fuel;
- (iii) Does the measure discriminate between fossil fuels and renewable energy sources.

If the answer is Yes, then the measure should be on the inventory list for 'fossil fuel subsidies'. There are external costs for which the polluter is not held responsible, which implies 'tax space' for the government which is not collected; and go on to question 3.

If the answer is No, then there is no subsidy or similar benefit, which means end of exercise.

Question (3) is in line with G20 focus on 'inefficient' fossil fuel subsidies

- (i) Will the repeal of the measure undeniably increase social welfare in international context, taking into account cross-border leakage effects and effects on international competition?

If Yes, then the measure is an 'inefficient' fossil fuel subsidy, which the G20 aims to reform.

If not, the measure should be on the inventory list of fossil fuel subsidies, but it cannot easily be characterised as an inefficient measure. This implies that concerted international action is required, since unilateral reform will be relatively ineffective.

Further procedure

We propose the following procedure for discussion:

- (i) Discuss whether the decision tree is useful to structure the discussion in the stakeholder meeting
- (ii) Consider the measures, mentioned in paragraph 3, using the decision tree.

Annex 1: Explanation of Fiscal Measures

1. Energy tax

Households and companies in the Netherlands have to pay energy tax on the electricity and gas they consume, irrespective whether the electricity or gas is of fossil or renewable origin. The [amount of energy tax](#) owed depends on the quantity of energy used. Energy tax is collected by the energy supplier, who pays it to the Dutch Tax and Customs Administration.

Reduced rate for greenhouse horticulture

The energy tax has reduced rates for greenhouse horticulture. This concerns the first and second tax bracket of natural gas, i.e. the use of natural gas below 1 million m³. These reduced rates were introduced to keep the tax burden on energy in the glasshouse horticulture sector in line with the tax burden on energy in the energy-intensive industry. The glasshouse horticulture sector has many small energy-intensive businesses, which means that without the reduced rate a relatively high rate of energy tax is paid. In return, the sector has introduced a private CO₂ cost settlement system. The European Commission has assessed the reduced rates for greenhouse horticulture as permissible state aid.

Refund scheme for churches and non-profit.

In the energy tax there is a refund scheme of 50% of the energy tax on energy consumption in non-profit institutions. Background is that this group did not benefit from the channeling back of revenues from the energy tax via the profit tax at the time of the introduction of the energy tax in 1996.

Energy-intensive industry refund scheme

Since 2013, energy-intensive companies participating in covenants on energy efficiency have received a refund in the energy tax for consumption above 10 million kWh, so far as the average tax levy is above 0.05 cent / kWh.

2. Excise duties on mineral oils

Exemption from excise duty on kerosene (CN code 2710 19 21) propulsion aircraft, other than pleasure aircraft

Fuels used in international aviation are exempt on the basis of international agreements and treaties.

Exemption from excise duty on propulsion for shipping, other than recreational craft

Fuels used for international shipping are exempt on the basis of international agreements and treaties.

Refinery exemption

Under the Energy Tax Directive, the consumption of energy products within a company producing energy products is not considered a chargeable event.

Differentiation of excise duty on diesel versus petrol in combination with higher Road tax (Peer review Italy)

The diesel surcharge in the ERA is intended to compensate for the lower excise duty on diesel in comparison with the excise duty on petrol.

3. Coal tax

Exemption for the use of coal for the production of electricity (Article 44(2) of the WBM)

Exemption under the Energy Tax Directive to prevent double taxation. After all, the supply of electricity generated from coal is also taxed.

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @clingendaenergy.com>
Verzonden: donderdag 10 oktober 2019 11:54
Aan: 5.1.2.e ; 'Fin: 5.1.2.e 'Fin: 5.1.2.e
Onderwerp: RE: CIEP-FFS draft workshop paper
Bijlagen: CIEP-FFS Chapter 5 and conclusion-discussion (post-workshop).pdf

Beste allen, onderstaand brengt mij tot bijgevoegd resultaat (H5 en conclusie/discussie). Met vriendelijke groet, 5.1.2.e

From: 5.1.2.e
Sent: Wednesday, October 9, 2019 11:16 AM
To: 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @clingendaenergy.com>; 'Fin: 5.1.2.e @minfin.nl>; 'Fin: 5.1.2.e @minfin.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @pbl.nl>
Subject: RE: CIEP-FFS draft workshop paper v2019.09.20

Beste allen,

Even reflecterend, met jullie als leden van de beg. cie... nu de stakeholder meeting achter de rug is...

Ik ben bezig met de afronding van het CIEP-paper, en ik heb twee zaken opgepakt uit de workshop, die overigens gerelateerd zijn:

- Het meenemen van externaliteiten (als harde leidraad) werd minder breed gedragen dan ik vooraf had gedacht
- De FFS assessment onder de UN Sustainable Development Goals, in relatie tot de 2019 UNEP studie (die guidance biedt), moet expliciet benoemd worden
 - *"Sustainable Development Goal 12 has set a target to rationalize inefficient fossil fuel subsidies that encourage wasteful consumption"*, In dezelfde lijn dus met de G20 Pittsburgh declaration
 - <https://www.unenvironment.org/resources/report/measuring-fossil-fuel-subsidies-context-sustainable-development-goals>, pagina 52 t/m 54, voor de specifieke aanwijzingen (externaliteiten zijn niet leidend)

Omdat UN leden worden uitgenodigd om te rapporteren onder SDG van 2020 tot 2030, is dat misschien een proces om bij aan te haken.

Het interessante is tevens, dat in de guidelines een vrij heldere definitie *en* scope wordt omarmt. Namelijk, de WTO definitie, en de scope van:

- Direct transfers; [begrotingsuitgaven]
- Induced transfers (reporting on regulated prices and calculation of the total amount); [gereguleerde prijzen, pre-liberaliseringsinrichting]
- Tax expenditures, other government revenue foregone and under-pricing of good and services, including risk (optional)

Ik denk dat het redelijk is om in de Nederlandse case aan te bevelen, de derde bullet mee te nemen (vanwege wat er gebeurt in G20 verband, met name Italië en Duitsland, en ook vanwege de reëel politiek-maatschappelijk discussie in NL). Vanwege de complexiteit inzake het kiezen van een referentie-niveau in ons gedifferentieerd belastingregime, zou ik daar dan aan toe voegen dat 'externaliteiten'-rekeningen een 'guiding principle' (maar absoluut geen harde norm) kunnen zijn, wanneer het kiezen van een referentie-niveau op andere gronden lastig blijkt.

Dit betreft geen fundamentele aanpassing van het paper, slechts een accent-verlegging in de laatste paragraaf van het laatste hoofdstuk en de conclusie, vooruitkijkend naar de SDG 2020-2030 intenties (waar op dit moment vrij weinig ervaring mee is).

Indien jullie nog feedback hebben (per mail, of telefonisch), hoor ik dat graag, ik ben overigens van 17 oktober t/m 4 november met vakantie.

Groeten, 5.1.2.e

From: 5.1.2.e
Sent: Friday, September 20, 2019 4:39 PM
To: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@clingendaelenergy.com>; 'Fin: 5.1.2.e <5.1.2.e@minfin.nl>; 'Fin: 5.1.2.e <5.1.2.e@minfin.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: CIEP-FFS draft workshop paper v2019.09.20

Beste allen,

Hierbij het draft paper dat ingebracht wordt in de workshop vanuit CIEP.

Dank voor de eerdere feedback, jullie zullen zien dat het tot behoorlijk wat aanpassingen heeft geleid, en wat mij betreft is het stuk er aanzienlijk door verbeterd.

Natuurlijk wordt een scherpe blik op het materiaal gewaardeerd, door jullie als leden van de begeleidingscommissie, voordat het mid volgende week rondgestuurd wordt.

Groeten, en dank!

5.1.2.e

Senior Onderzoeker

Clingendael International Energy Programme (CIEP)
P.O. Box 5.1.2.e
2509 AB The Hague
The Netherlands

5.1.2.e
www.clingendaelenergy.com

Exploration of fossil fuels subsidies for the 2019 In-Depth Review of the Netherlands

Ministry of Economic Affairs and Climate Policy, November 2019

1. Introduction to the Inventory of Government Subsidies in Accordance with the WTO Definition.

The presence of inefficient fossil subsidies is being discussed in many countries. In the Netherlands too, the debate on the facilitating/subsidizing consumption of fossil fuels has been going on for some time. The Dutch parliament regularly draws attention to this subject and requests an impression of the government budget involved.

In this note we are presenting a broad list of government measures in both the tax and non-tax areas on behalf of IEA In-Depth Review of the International Energy Agency in November which will be done together with OECD-colleagues as far as this subject is concerned. The Dutch ministries of Economic Affairs and Climate Policy and of Finance would be interested in the view of the review team on the inventory and the classification, summarized in Table 2 of this note.

The basis for this inventory is the manual, written by the International Institute for Sustainable Development (IISD) and the Global Subsidies Initiative (GSI)¹.

We will follow the main recommendations contained therein.

In accordance with the recommendation in this manual, we start from the definition of government subsidies used by the World Trade Organisation (WTO):

The WTO uses the following definition of a subsidy:

1. There is a financial intervention by the central government or a government body involving a direct flow of funds (loans, government guarantees, donations) from governments to private parties;
2. There are missed government revenues (tax refunds and exemptions);
3. Governments supply goods and services purchase specific goods;
4. Governments make contributions to specific funds.

Specifically for NL, in line with the WTO definition, 'lost government revenue' can be considered as subsidies. The other elements in this WTO definition are not relevant for the Netherlands. This means that we de facto use the definition of 'subsidy' in this sense. Next, in order to identify these lost government revenues - including the budgetary consequences - we use the fiscal regulations as included in the national budget for 2020 as a basis. (See chapter 2).

In doing so, we are following another recommendation to base ourselves as much as possible on existing overviews. In the Netherlands, the practice of mapping out tax schemes (tax expenditures) has been in place for many years. Table 9.3.1. with the most recent overview of tax schemes, including measures in the field of environmental taxes, is included as an annex to the National Budget 2020. This relevant list of tax schemes to be examined has been extended with two non-tax government measures that were previously mentioned in the report "Phase-out 2020: Monitoring Europe's fossil fuel subsidies", which is a co-production of the Climate Action Network (CAN) Europe, the OverseasDevelopment Institute (ODI) and Green Budget Germany (GBG).

In chapter 3 we substantiate the list from Chapter 2. In most cases the list contains schemes which, although not intended to subsidize fossil fuels, may have an (indirect) impact on the use of fossil energy consumption. These could, for example, be schemes that contribute to the level

¹ A guidebook to reviews of fossil fuel subsidies: from self-reports to peer learning, IISD/GSI, September 2017.

playing field of Dutch companies in relation to their European competitors or to the affordability of energy.

In the upcoming evaluation (2020) of the Dutch energy tax all tax arrangements may be considered. In this evaluation the importance of the measure's objective can be weighed up against the extent to which the measure would hinder the climate and energy transition. Alternative measures to achieve the objective that do not, or to a lesser extent, favour the use of fossil subsidies may also be considered.

2. **Broad list of government schemes cf. WTO definition.**

On the basis of the WTO definition, the focus of the Dutch situation in the inventory of subsidies is primarily on lost government revenue. In the Netherlands, most of these are tax regulations that are included in the national budget every year. This is a list of regulations that apply to various types of tax. Only a specific part of the list of tax regulations included in the Budget Memorandum is relevant for research into subsidies that would benefit specific fossil energy use. This list of relevant tax schemes has been supplemented by two non-tax schemes.

Table 1 Broad list of tax and non-tax arrangements from government

Fiscal Measures in Mln. euro	Budget 2020	Underlying Target Scheme
A Energy Tax (incl. ODE) and Coal Tax	476	
1. reduced rate for glasshouse horticulture, subject to conditions	160	to remove economic disadvantage for the glasshouse horticulture sector
2. the refund scheme for churches and non-profit	31	remove the economic disadvantage for the sectors concerned
3. refund scheme for energy-intensive industry under conditions	8	remove economic disadvantage for the companies concerned
4. refund for energy intensive processes	104	maintain a level playing field with respect to foreign countries for exemptions for energy-intensive processes / align with the Energy Tax Directive
5. exemption for dual consumption of coal	25	beyond the scope of the Energy Tax Directive
6. exemption for use of natural gas and coal for electricity generation	148	align with the Energy Taxation Directive/Security of Supply Directive
B Excise duties	3.950	
7. exemption from the use of kerosene in international aviation	2.350	in line with the international treaty and the Energy Tax Directive
8. exemption for the use of diesel and heating oils in Community waters	1.600	in line with the international Treaty/Energy Tax Directive
Total Tax Measures	4.426	
Other government measures (non-tax)	220	
1. EU ETS compensation	50	compensation for higher electricity price
2. remittance reduction with respect to investments for exploration for and production of natural gas small fields in the North Sea	170	stimulate gas production under the Mining Act
Total Tax and Non-Tax measures	4.646	

¹⁾Source: National Budget ("Miljoenennota" 2020, appendices, table 9.3.1. tax arrangements)

Description of tax arrangements

A. Energy tax (and ODE), coal tax

1. Reduced rate for greenhouse horticulture, subject to conditions: The use of natural gas in the greenhouse horticulture sector is subject to a reduced rate in the first and second tax brackets, subject to certain conditions. These reduced rates were introduced to keep the tax burden on energy in the glasshouse horticulture sector in line with the tax burden on energy in the energy-intensive industry. The glasshouse horticulture sector has many small energy-intensive businesses, which means that a high rate of energy tax is paid. In return, the sector has introduced a private CO₂ cost settlement system. The European Commission has assessed the reduced rates for greenhouse horticulture as permissible state aid.
2. Refund scheme for churches and non-profit institutions: Churches and non-profit organizations are entitled to a refund of 50% of the tax due. At the time of introduction, the aim was to compensate these groups of energy consumers since they could not benefit from the generic refund via a reduction in corporate income tax or income tax.
3. Refund scheme for energy-intensive businesses, subject to conditions: Refund applies to energy-intensive businesses for consumption above 10 million kWh. Conditions: The company qualifies as an energy-intensive business as defined in the Energy Tax Directive. They also participate in the MJA-3 or MEE covenants: these covenants promote additional energy savings among the companies involved. This participation is the quid pro quo for eligibility for the refund scheme. The European Commission has granted an approved decision on state aid up to and including 2021. The covenants will then lapse. This may be followed by an extension of this European decision under new stricter conditions, including a new counterpart.
4. Exemptions for energy-intensive processes: these exemptions concern first of all the exemptions from the tax on natural gas for mineralogical and metallurgical processes, and the exemption from the tax on electricity for metallurgical processes. These exemptions fall outside the scope of the Energy Tax Directive and are granted by most European Member States. The same applies to the exemptions for non-energy consumption (chemical reduction and dual use). Maintaining a level playing field for businesses within Europe plays a dominant role.
5. Exemption of dual consumption coal tax: These exemptions fall outside the scope of the Energy Tax Directive and are granted by most European Member States. Maintaining a level playing field for companies within Europe plays a dominant role.
6. Exemption from the use of gas and coal in power plants and CHP plants: This exemption is granted if the Combined Heat and Power (CHP) installations produce at least 30% of the electricity. As part of the output (the electricity produced and supplied) is already taxed, the scheme ensures that no double taxation takes place, i.e. both through a tax on natural gas and through a tax on electricity. However, the heat output and electricity for captive use are not taxed. The elimination of double taxation follows from the Energy Taxation Directive.

B. Excise duties on mineral oil

7. Exemption from the use of kerosene in international air transport: this exemption in the field of excise duties on mineral oil is applied internationally on the basis of international agreements and treaties as well as the Energy Tax Directive.
8. Exemption from the use of diesel and fuel oil in Community waters: this exemption in the field of excise duties on mineral oil is applied on the basis of international agreements and treaties as well as the Energy Tax Directive.

Description of other government measures (non-tax)

1. EU ETS compensation: power plants that use gas or coal to produce electricity are subject to the European ETS regime and therefore pay the ETS price per tonne of CO₂. This leads to a higher electricity price. Large energy-intensive electricity users are compensated for this higher electricity price. The scheme expires in 2022.
2. Reduction in contributions for investments in the production of natural gas in the North Sea: Instead of a 25% reduction in contributions, a 40% reduction is permitted for these specific investments. This is a reduced contribution to the profit realized from extraction in the North Sea.

3. Weighting adoption of a broad list of tax and non-tax measures

The broad list in Chapter 2 is determined on the basis of the following weighting.

1) Does the regulation intend to promote fossil energy use directly? If so, the regulation/measure must be added to the list. If not, the following follow-up questions will be addressed.

2) Is there an indirect effect on the use of fossil fuels?

If this question is answered in the affirmative, the scheme will at least partly indirectly also benefit fossil use, even if the purpose of the scheme is not to promote fossil fuels.

We will examine the broad list of measures in chapter 2 in the light of these questions. As can be seen, there is no direct encouragement of fossil energy use with regard to the fiscal measures. On the contrary, the Netherlands has a significant share of environmentally related taxes in the total tax mix from an international perspective. There are no fiscal measures that lead to fuel prices that are below the market price.

However, there are schemes that have an indirect effect on the use of fossil energy. These are often measures related to international regulations and agreements to which the Netherlands conforms. In some cases these are schemes with specific economic motives. The indirect effect of these measures on fossil energy consumption will, however, diminish between now and 2030, as the energy mix will develop in favour of renewable forms of energy in the coming decade.

Government tax measures

Energy tax and excise duties on mineral oils

1. Reduced rate for greenhouse horticulture:

- Does the aim of the regulation is to stimulate fossil energy use directly? Judgment: no.
- Is there an indirect effect on the use of fossil fuels? Judgment: yes.

The scheme is intended directly to reduce an economic disadvantage for the sector. At present, natural gas is mainly used for the production of crops in the greenhouse horticulture sector, which means that the use of natural gas has an indirect advantageous effect. To qualify this, a sharp increase in residual heat and geothermal energy in the sector is expected between now and 2030. As a result, the indirect beneficial effect on the use of natural gas is likely to decrease gradually.

2. Refund scheme for churches and non-profit institutions:

- Does the regulation intend to stimulate fossil energy consumption directly? Opinion: no.
- Is there an indirect effect on the use of fossil fuels? Opinion: yes.

The scheme aims directly to reduce an economic disadvantage for the sector. This sector could not benefit from the budgetary rebate via direct taxes when the energy tax was introduced. These institutions use natural gas and electricity, which means that the use of energy has an indirect advantageous effect. However, this effect will gradually decrease as the energy mix tends towards significantly more renewable energy between 2020 and 2030, in particular due to the increase in renewable electricity in the period 2020-2030.

3. Energy-intensive industry refund scheme

- Does the regulation intend to stimulate fossil energy use directly? Judgment: no.
- Is there an indirect effect on the use of fossil fuels? Judgment: yes.

The direct aim of the scheme is to reduce an economic disadvantage for the sector in view of its international competitive position. The use of electricity has an indirect advantageous effect. This

effect will gradually decrease as the energy mix tends towards significantly more renewable energy between 2020 and 2030, in particular due to the increase in renewable electricity in the period 2020-2030.

4. Exemptions for energy-intensive processes

- Does the regulation intend to stimulate fossil energy use directly? Judgment: no.
- Is there an indirect effect on the use of fossil fuels? Judgment: yes.

The aim of the exemptions is directly to maintain a level playing field for the companies concerned in relation to their European competitors. There is both an indirect favourable effect on the use of natural gas and electricity. However, this effect will gradually decrease in the case of electricity, as the energy mix tends towards significantly more renewable energy between 2020 and 2030.

5. Exemption for dual consumption of coal

- Does the regulation intend to stimulate fossil energy use directly? Judgment: no.
- Is there an indirect effect on the use of fossil fuels? Judgment: yes.

The exemption follows the Energy Tax Directive where this consumption falls outside the scope of the Directive. The other European countries do not tax dual consumption either. The aim of the exemption is to maintain a level playing field for the companies concerned in relation to their international competitors. There is an indirect advantage in respect of the use of coal as a raw material for the manufacture of other products.

6. Exemption from the tax on natural gas and coal in connection with the production of electricity

- Does the regulation intend to stimulate fossil energy use directly? Judgment: no.
- Is there an indirect effect on the use of fossil fuels? Judgment: yes.

The exemption is linked to the Energy Tax Directive, which states that natural gas and coal used in installations that produce electricity are in principle not taxed in order to avoid double taxation, i.e. both on the input side and on the output side (the electricity generated and supplied). The Directive then provides for the possibility to derogate from it, while still imposing it on the basis of environmental policy considerations. The other European member states also apply this exemption. There is an indirect advantage to the use of natural gas and coal as fuel in power stations.

7. Exemption from the use of kerosene in international air traffic

- Does the regulation intend to stimulate fossil energy use directly? Judgment: no.
- Is there an indirect effect on the use of fossil fuels? Judgment: yes.

The exemption stems from the Energy Tax Directive and international treaties and aims to promote a level playing field for international aviation in Europe and worldwide. There is an indirect preferential effect with regard to the use of kerosene used for international commercial aviation.

8. Exemption from the use of diesel and heating oil in Community waters

- Does the regulation intend to stimulate fossil energy use directly? Judgment: no.
- Is there an indirect effect on the use of fossil fuels? Judgment: yes.

The exemption arises from the Energy Tax Directive with regard to the consumption of mineral oil in commercial shipping and from the Mannheim Act with regard to commercial navigation on the inland waterways of the Contracting States concerned. There is an indirect advantage in respect of the use of diesel and fuel oil on commercial vessels.

Government non-tax measures

1. EU ETS compensation

- Does the regulation intend to stimulate fossil energy use directly? Judgment: no.
- Is there an indirect effect on the use of fossil fuels? Judgment: yes.

The main objective is not to encourage or safeguard fossil fuel use but to protect energy-intensive companies from higher electricity prices as a result of the ETS price and the national CO2 price for power stations. Indirectly, there is an advantage to fossil use because the electricity price paid by these customers will be lowered. The scheme will be phased out in 2022.

2. Reduction in government take for tracing and extracting natural gas from small North Sea fields

- Does the regulation intend to stimulate fossil energy use directly? Judgment: yes. The scheme directly stimulates gas production in the North Sea.
- Is there an indirect effect on the use of fossil fuels? Judgment: no.

Table 2 summarises the above assessments. The table shows that a large proportion of the measures we submit for assessment are related to European legislation (in particular the Energy Tax Directive). In most of these cases, the Energy Tax Directive offers "the possibility" to take this measure. As many countries make use of this possibility, the effects on the competitive position of the companies concerned will have to be taken into account when considering phasing out the measures in individual countries. These effects may be such that phasing out alone would be sensible together with other Member States by amending the Energy Tax Directive. In addition, some measures follow from international treaties. In euros, approximately 90% of the measures mentioned here are concerned.

Table 2: Classification of measures into direct and indirect promotion of fossil use

	Fiscal government measures	Direct Encouragement of Fossil Use	Indirect Effect on Fossil Use (mln €)	Intention
	Energy tax (incl. ODE) and excise duties on mineral oils			
1	reduced rate for greenhouse horticulture, subject to conditions	-	160	Economic motives
2	refund scheme for churches and non-profit	-	31	Compensation for specific sectors
3	Refund scheme for energy-intensive industry subject to conditions	-	8	Economic motives
4	Exemptions for energy-intensive processes	-	104	Economic motives / European regulatory coherence
5	exemption for dual consumption of coal	-	25	Economic motives / European regulatory coherence
6	Exemption for the use of natural gas and coal for electricity generation	-	148	Economic motives / European regulatory coherence
	Excise duties			
7	exemption for the use of kerosene in international air traffic	-	2.350	Compliance with European regulations and the international Convention
8	Exemption for the use of diesel and fuel oil in Community waters	-	1.600	Compliance with European legislation and the International Convention
	Government non-fiscal measures			
1	EU-ETS compensation	-	50	Economic motives
2	afdrachtvermindering t.a.v. investeringen t.b.v. opsporen en winning aardgas kleine velden Noordzee	170	-	Economic motives, security of supply

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @clingendaelenergy.com>
Verzonden: vrijdag 31 januari 2020 14:44
Aan: 5.1.2.e (IZV/VB)
CC: 5.1.2.e
Onderwerp: CIEP FFS paper
Bijlagen: CIEP Paper 20200131 FINAL.pdf

Beste 5.1.2.e & 5.1.2.e

Bijgaand vinden jullie het eindresultaat, op basis van jullie uitgebreide feedback afgelopen november/december, en de executive summary die we eerder deze maand deelden. In overleg met 5.1.2.e (primaire contactpersoon opdrachtgever EZK) ontvangen jullie allen dit exemplaar. Publicatie/vrijgave vanuit CIEP (wij publiceren uiteindelijk altijd al ons werk op onze website) wordt eerst even afgestemd met jullie natuurlijk, gelet op de lopende processen aan jullie kant (informereren Kamer inzake FFS vragen, etc) . We horen graag van jullie!

Groeten, en goed weekend,

5.1.2.e

Clingendael International Energy Programme (CIEP)

P.O. Box 5.1.2.e
 2509 AB The Hague
 The Netherlands

5.1.2.e
www.clingendaelenergy.com

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @priceofoil.org>
Verzonden: maandag 13 juli 2020 19:11
Aan: 5.1.2.e
CC: Fin: 5.1.2.e ; Fin: 5.1.2.e
Onderwerp: Re: Gevolgen COVID-19 en lage olieprijs voor fossiele subsidies/vergroening belastingstelsel
Bijlagen: Data bij rapport.xlsx

Hi 5.1.2.e, allen,
 Indien nuttig bij deze ook de excel sheet met alle data waar het rapport op is gebaseerd.
 Hartelijke groeten,
 5.1.2.e

On Mon, Jul 13, 2020 at 3:02 PM 5.1.2.e <priceofoil.org> wrote:

Hi 5.1.2.e

De laatste versie van het onderzoek heb ik al eerder verstuurd, maar vindt u bij deze nogmaals in de bijlage. Ik heb nu ook de Nederlandse factsheet toegevoegd.

Het persbericht staat hieronder. Als u of een collega nog verdere vragen heeft - ik ben vandaag en morgen zowel per mail als telefonisch te bereiken.

Groeten,

5.1.2.e

LET OP EMBARGO Dinsdag 14 juli 06:00 uur

PERSBERICHT

Nederland schendt afspraken, sponsort klimaatschade met meer dan 8 miljard euro per jaar

Amsterdam, 14 juli 2020 - De Nederlandse regering beloofde al in 2013 dat ze dit jaar zou stoppen met het subsidiëren van het gebruik en de productie van kolen, gas en olie. Maar in plaats daarvan blijft de overheid jaarlijks miljarden euro's steken in de veroorzakers van klimaatverandering. Dat blijkt uit onderzoek dat Milieudefensie en Oil Change International maandag publiceren.

Sinds 2016 sponsort Nederland de klimaatcrisis met tenminste 8,3 miljard euro per jaar, staat in het onderzoek. Daarvan bestaat gemiddeld 4,9 miljard per jaar uit subsidies aan de lucht- en scheepvaart, de zware industrie, energiecentrales en de landbouwsector. Internationaal opererende bedrijven genieten exportkredieten en garanties van Atradius DSB, leningen van ontwikkelingsbank FMO en investeringen van staatsbank ABN AMRO. Het gaat in totaal om voordelen ter waarde van gemiddeld 2,9 miljard euro per jaar. Ruim een half miljard per jaar wordt uitgegeven aan investeringen in fossiele brandstoffen door staatsbedrijven als Energiebeheer Nederland en GasTerra.

Treinreizigers, huishoudens en vissers de dupe

*"Luchtvaartbedrijven als de KLM krijgen samen 2,1 miljard euro per jaar over de rug van bijvoorbeeld de treinreiziger" zegt directeur Donald Pols van Milieudefensie. "De grote vervuilers uit de zware industrie krijgen miljoenen aan belastingvoordelen, die worden opgehoest door huishoudens en kleine ondernemers. Op dit moment dreigen Nederlandse bedrijven overheidssteun te krijgen voor het bouwen van infrastructuur voor gaswinning in Mozambique, waarvoor vissers moeten wijken en mensen van hun land zijn verdreven."**

‘Stop met het exporteren van klimaatvernietiging’

Hij roept de regering op zich aan haar afspraken te houden. "Nederland moet mensen en klimaat boven de belangen van bedrijven stellen en stoppen met het exporteren van klimaatvernietiging". Pols: "Er zijn miljarden nodig om de economische gevolgen van de coronacrisis te boven te komen. Het is een politieke keuze of je die steekt in vervuilende bedrijven in Nederland en over de grens, of dat je investeert in eerlijke oplossingen die mensen een toekomstperspectief geeft. Ons rapport laat zien dat dat kán."

Klimaatwinst in 2025

Door de subsidies ad 4,9 miljard euro per jaar af te schaffen kan de regering de CO2-uitstoot in 2025 met 7,7 procent (11,7 megaton) omlaag brengen. Dat is evenveel als de totale uitstoot door het energiegebruik van 2,3 miljoen huishoudens. Die daling is mogelijk als een deel van dit geld wordt geïnvesteerd in oplossingen voor mens en milieu, zoals duurzame energie, energiebesparing en het isoleren van woningen. Bovendien ontstaan zo nieuwe, groene banen.

Hét moment om afspraken na te komen

"Tot voor kort ontkende de regering glashard dat Nederland fossiele subsidies verleent", zegt onderzoeker Laurie van der Burg van Price of Oil Change. "Nu dit onderwerp op de beleidsagenda staat is dit hét moment om eindelijk de afspraken over het afschaffen van deze fossiele steun na te komen. De lage olieprijs maakt het nu een goed moment om dit te doen."

Het kabinet kan vandaag aan de slag

"Minister Wiebes van Economische Zaken kan vandaag besluiten om een einde te maken aan de miljoenen aan voordelen en kortingen voor de zware industrie en een algemene CO2-heffing invoeren zonder vrijstellingen", stelt Pols. "Minister Kaag kan vandaag besluiten om net als Zweden geen garanties en kredieten te geven aan fossiele projecten in arme landen. Ze kan dat geld besteden aan de eerlijke overstap naar een duurzame energie. Ze kan investeren in de strijd van inwoners tegen milieuvervuiling door bedrijven als Shell en mensenrechtenschendingen in landen als Nigeria, Oeganda en Mozambique."

* <https://www.bothends.org/nl/Actueel/Blogs/Gasvondst-in-Mozambique-zegen-of-vloek/>

** Het onderzoek hanteert de definitie van de Wereldhandelsorganisatie WTO om de subsidies voor fossiele brandstoffen in kaart te brengen. Die omvat directe subsidies, belastingvoordelen en prijsondersteuning. Daarnaast brengt het rapport financiering door publieke financiële instellingen en investeringen door Nederlandse staatsbedrijven in fossiel in kaart.

Mededeling voor redacties

Lees meer over het onderzoek en de onderzoeksmethode:

- Het Rapport Past time for action: Subsidies and Public Finance for Fossil Fuels in the Netherlands
- Nederland ontkende tot voor kort dat het subsidies gaf aan de fossiele sector. Het bleek al eerder dat dit niet klopte. [Lees het rapport](#)

Voor vragen of interviewverzoeken met 5.1.2.e of onderzoeker 5.1.2.e neem contact op met 5.1.2.e @milieudefensie.nl, 5.1.2.e

On Mon, Jul 13, 2020 at 2:45 PM 5.1.2.e @minezk.nl> wrote:

Ha 5.1.2.e

We krijgen inderdaad vragen van journalisten. Kun je me het persbericht en het onderzoek sturen?

Groet,

5.1.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 13 jul. 2020 om 14:44 heeft 5.1.2.e @priceofoil.org> het volgende geschreven:

Beste 5.1.2.e,

Bij deze een reminder dat ons rapport morgen (en dus toch iets later dan 6 juli, zoals eerder aangegeven), gepubliceerd zal worden. 't Kan zijn dat jullie door journalisten gecontacteerd worden voor een reactie.

Mocht u nog vragen hebben - schroom niet om me te mailen/bellen.

Hartelijke groeten,

5.1.2.e

--

5.1.2.e

Oil Change International

T +31 6 390 209 14

E 5.1.2.e @priceofoil.org

priceofoil.org

On Wed, Jun 10, 2020 at 3:19 PM 5.1.2.e @priceofoil.org> wrote:

Hi 5.1.2.e

Dank voor je reactie - ik snap je punten volledig. Goed dat je aangeeft dat het niet de bedoeling is dat we materiaal van het OECD/IEA rapport naar buiten brengen tot de definitieve versie is gepubliceerd. Wij hebben nu een versie gemaakt waarin alle verwijzingen naar materiaal uit het OECD/IEA rapport verwijderd zijn (we hebben ons rapport grotendeels geschreven nog voor we een draft van het OECD/IEA rapport hadden gezien, dus dat was niet zo ingewikkeld) en we houden ook een versie achter de hand die wel verwijst naar het OECD/IEA rapport - voor het geval deze nog voor de zomer wordt gepubliceerd en we ons rapport erachteraan kunnen publiceren. Onze geplande publicatieplanning is ook wat opgeschoven. We richten ons nu op 6 juli. Ik hoop dat het OECD/IEA rapport daarvoor naar buiten komt, zo niet dan zullen we onze eerdere/gewijzigde versie zonder OECD/IEA verwijzingen moeten publiceren. Is dat OK zo?

Hartelijke groeten,

5.1.2.e

On Fri, Jun 5, 2020 at 3:14 PM Roukens, drs. G.K. (Bert) 5.1.2.e @minezk.nl> wrote:

Beste 5.1.2.e

Dank dat je mij de concept-studie stuurde en dank ook voor de onderstaande mail.

Ik heb echter moeite met jullie benadering. We hebben om de discussie te verbreden een stakeholderbijeenkomst georganiseerd. We hebben daar uitstekende ervaringen mee: het waren goede discussies en die hebben ook zeker bijgedragen aan de onderliggende onderzoeken en aan de kamerbrief, waaraan we nu werken. Echter, OESO en IEA (en ook wij) doen dat altijd in het vertrouwen dat geen concept-materiaal naar buiten gebracht wordt. Ook in dit geval weet ik zeker dat ze dat niet willen. Alleen de eindversie wordt naar buiten gebracht en door de organisaties zelf. Het is daarom niet OK als jullie materiaal daaruit naar buiten brengen. Dat is niet voor niets: eerdere concepten bevatten vaak nog onvolledigheden of fouten, tot op het laatste wordt er vaak nog aan gesleuteld. Publicaties moeten op gepubliceerde rapporten worden gebaseerd.

Ik stel dan ook voor dat jullie nog even geduld oefenen. Wij zijn bijna klaar en dan komen alle documenten in één keer naar buiten: kamerbrief, OESO-review en CIEP-onderzoek. Dan kunnen jullie bovendien meteen reageren op de juiste stukken.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@priceofoil.org>

Verzonden: vrijdag 5 juni 2020 13:56

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: Re: Gevolgen COVID-19 en lage olieprijs voor fossiele subsidies/vergroening belastingstelsel

Nog even voor de zekerheid - in dit rapport verwijzen we naar een aantal bevindingen van de concept versie van het OESO/IEA rapport. Is dat OK? Zo niet, dan zullen we die verwijzingen verwijderen als de publicatie van ons rapport uiteindelijk nog voor de publicatie van het OESO/IEA rapport plaatsvindt.

Groeten,

5.1.2.e

On Fri, Jun 5, 2020 at 11:56 AM 5.1.2.e <5.1.2.e@priceofoil.org> wrote:

Hi 5.1.2.e

Dank voor de update. Goed om te horen dat het rapport er bijna aankomt. Wij hebben inmiddels ons rapport die ik al eerder heb aangekondigd al een tijdje klaarliggen. Zie de bijlage voor de versie die net naar de vormgever is gegaan. Zoals aangegeven wilden we deze in eerste instantie vlak na het OESO/IEA rapport publiceren, als aanvulling vanuit een NGO-perspectief, maar gezien we hem al zo lang hebben liggen willen we hem toch graag voor het zomerreces publiceren. We richten ons nu op 23 juni.

De belangrijkste bevindingen zijn als volgt:

- We schatten de Nederlandse steun voor fossiel op gemiddeld 4.9 miljard euro per jaar tussen 2016 en 2020. De publieke steun aan fossiel-gerelateerde projecten via de exportkredietverzekeraar/ontwikkelingsbank schatten we op 2.9 miljard per jaar (hiervoor verwijzen wij ook naar de cijfers uit eerder onderzoek door BothEnds) en investeringen door staatsbedrijven in fossiel schatten we op 513 miljoen per jaar.
- We berekenen dat het afschaffen van fossiele subsidies (a 4.9 miljard pj, samen met een gedeeltelijke herinvestering in energie efficiëntie, hernieuwbare energie en sociale vangnetten) een emissiereductie van 7.5% in 2030 kan opleveren ten opzichte van business as usual.

Het rapport is ge-peer reviewed door 5.1.2.e (IISD), 5.1.2.e (University of Eastern Finland), 5.1.2.e (E3G) en 5.1.2.e (OCI). Zie in de bijlage ook het excel sheet dat we hebben gebruikt dat ook alle bronnen vermeld die we hebben gebruikt voor de cijfers (deze moeten we nog opschonen voor publicatie). Ik hoop dat de aanbevelingen nuttig en overtuigend zijn!

Hartelijke groeten,

5.1.2.e

On Thu, Jun 4, 2020 at 10:05 AM 5.1.2.e @minezk.nl> wrote:

Ha 5.1.2.e,

Goed dat je me benadert. Herinnert me eraan dat ik de stakeholdergroep nog even moet informeren over de stand van zaken.

We zijn nog bezig met de voorbereiding van de brief aan de kamer. Die moet nog een ambtelijk traject in en het is nog niet duidelijk of dat net wel of net niet meer lukt voor het zomerreces.

Als het zover is, zal ik het laten weten.

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @priceofoil.org>

Verzonden: woensdag 3 juni 2020 15:49

Aan: 5.1.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: Re: Gevolgen COVID-19 en lage olieprijs voor fossiele subsidies/vergroening belastingstelsel

Hi 5.1.2.e

Ik hoop dat alles goed gaat. Ik vroeg me af of de publicatiedatum van het OESO/IEA rapport al vast ligt?

Groeten,

5.1.2.e

On Wed, Apr 1, 2020 at 3:03 PM 5.1.2.e <5.1.2.e@priceofoil.org> wrote:

Hi 5.1.2.e,

Ik krijg geen gehoor. Kunt u mij bellen? Mijn nr is: 5.1.2.e

Groeten,

5.1.2.e

On Tue, Mar 31, 2020 at 12:19 PM 5.1.2.e <5.1.2.e@priceofoil.org> wrote:

Fijn, dank! Nieuwe uitnodiging verstuurd.

5.1

On Tue, Mar 31, 2020 at 12:13 PM 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl> wrote:

Moet lukken. Stuur maar uitnodiging.

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 31 mrt. 2020 om 11:40 heeft 5.1.2.e <5.1.2.e@priceofoil.org> het volgende geschreven:

Hi 5.1.2.e,

Mijn excuses: ik moet helaas verzoeken om ons gesprek nog een keer te verplaatsen. Er is een ECA coalitie call verplaatst naar 1 uur morgen die ik niet kan overslaan.

Schikt het om ergens tussen 3 en 5 uur te bellen morgen?

Ik hoor het graag.

Groeten,

5.1.2.e

On Mon, Mar 30, 2020 at 10:50 PM 5.1.2.e

@minezk.nl> wrote:

Bedankt. Heb de nieuwe uitnodiging geaccepteerd.

5.1.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 30 mrt. 2020 om 20:57 heeft 5.1.2.e

@priceofoil.org> het volgende geschreven:

Hi 5.1.2.e

Dat kan voor mij. Ik zal onze afspraak aanpassen in de agenda.

Tot woensdag.

Hartelijke groeten,

5.1.2.e

On Mon, Mar 30, 2020 at 8:38 PM 5.1.2.e

@minezk.nl> wrote:

Ha 5.1.2.e

Kunnen we onze belafspraak verschuiven naar woensdag rond 13 uur?

Ik hoor het graag.

5.1.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 27 mrt. 2020 om 14:34 heeft 5.1.2.e
[redacted] <[\[redacted\]@priceofoil.org](mailto:[redacted]@priceofoil.org)>
het volgende geschreven:

Beste 5.1.2.e

Schikt dinsdag om 10 uur? Ik zal een
agenda uitnodiging sturen.

Op welk telefoonnr kan ik u het best
bereiken? Ik ben bereikbaar
op: 5.1.2.e

Hartelijke groeten,

5.1.2.e

On Fri, Mar 27, 2020 at 11:48 AM
5.1.2.e
[redacted] <[\[redacted\]@minezk.nl](mailto:[redacted]@minezk.nl)> wrote:

Beste 5.1.2.e,

Het zijn vreemde tijden, gelukkig gaat
hier nog alles goed. Ik heb op dinsdag
en donderdag voldoende ruimte voor
een telefoongesprek. Laat even weten
hoe laat je belt, dan zet ik dat in mijn
agenda.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
[redacted] <[\[redacted\]@priceofoil.org](mailto:[redacted]@priceofoil.org)>

Verzonden: vrijdag 27 maart 2020
11:31

Aan: 5.1.2.e
[redacted] <[\[redacted\]@minezk.nl](mailto:[redacted]@minezk.nl)>

Onderwerp: Gevolgen COVID-19 en
lage olieprijs voor fossiele
subsidies/vergroening belastingstelsel

Beste 5.1.2.e

Ik hoop dat alles goed gaat gezien de huidige omstandigheden. Ik vroeg mij af of u tijd heeft voor een kort gesprek over de gevolgen van de huidige COVID-19 crisis, en de lage olieprijs voor het fossiele subsidies werk bij MinEZK. Bij OCI hebben we wat analyse gedaan over de gevolgen van de lage olieprijs specifiek voor werk op fossiele subsidies, ik zou graag een aantal van onze inzichten met u willen delen.

Ik zou volgende week dinsdag of donderdag tijd hebben om te bellen, de week daarna ben ik redelijk flexibel.

Hartelijke groeten,

5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het

bericht te
verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade,
van welke aard
ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het
elektronisch
verzenden van berichten.

This message may contain information that is not
intended for you. If you
are not the addressee or if this message was sent to you
by mistake, you
are requested to inform the sender and delete the
message.

The State accepts no liability for damage of any kind
resulting from the
risks inherent in the electronic transmission of
messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u
niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden,
wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te
verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard
ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch
verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you
are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you
are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the
risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u
niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden,
wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te
verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard
ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch
verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you
are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you
are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the
risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u
niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden,
wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te
verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard
ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch
verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you

are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

--

5.1.2.e

5.1.2.e

Oil Change International

T +5.1.2.e

E 5.1.2.e [@priceofoil.org](mailto:5.1.2.e@priceofoil.org)

priceofoil.org

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @minfin.nl>
Verzonden: dinsdag 14 juli 2020 09:31
Aan: 5.1.2.e (IZV/VB)
Onderwerp: ti Artikelen Fossiele subsidies

Nederland negeert eigen groene belofte

14-07-2020

Fiscale Zaken / Ruim 8 miljard per jaar naar fossiele sector

14-07-2020 /pagina 1 /auteur FRANK STRAVER, REDACTIE DUURZAAMHEID & NATUUR Op de ingeslagen weg naar een duurzame economie is Nederland een notoire spookrijder. Tegen alle klimaatdoelen in steunt het Rijk de fossiele sector, dé bron van broeikasgas (CO₂), met ruim 8 miljard euro per jaar. Dit helpt lucht- en scheepvaart, industrie en vuile energiecentrales. Hiermee frustreert de overheid niet alleen de eigen klimaat-ambities, ze schendt ook Europese afspraken. Dit concludeert Milieudefensie vandaag in een studie, samen met het klimaatbureau Oil Change International (OCI). Milieuorganisaties noemen het schokkend dat Nederland er al jaren niet in slaagt die miljardensubsidies te verminderen. Die 8 miljard euro die door allerlei subsidies, regelingen en belastingvoordelen naar olie, gas en kolen gaan, is al jarenlang hetzelfde bedrag. Dat terwijl Nederland al in 2013, in Europees verband, beloofde om financiering van de vuile economie in 2020 te beëindigen. Hoofdonderzoeker Laurie van der Burg: "Sindsdien is er feitelijk niets gebeurd". Dat is zorgwekkend omdat de klimaatcrisis aangepakt moet worden, vinden Milieudefensie en OCI. Met de bouw van zonne- en windparken is Nederland na lang treuzelen van start, maar de Parijs-doelen liggen nog ver buiten bereik. Milieujuristen kijken daarom of het mogelijk is om Nederland te dwingen tot het stoppen van fossiele steun. Vorm van ontwikkelingsgeld In hoeverre 'fossiele subsidie' bestaat, bleef tot dusver een twistpunt. Andere rekenbureaus turfden 'slechts' enkele miljarden aan gegunde voordelen. "Wat niet wil zeggen dat voordelen altijd vervuiling geven", zegt een woordvoerder van adviesbureau CE Delft. "Gaswinning in kleine veldjes op zee krijgt fiscaal voordeel, maar vanwege de lage gasprijs boort er geen bedrijf." CE Delft turfde zelf eens 4 miljard aan voordelen voor vervuilers. Dat de studie vandaag dubbel zo hoog ligt, komt doordat hierin vrijwel alles wat riekt naar fossiele steun meetelde. Bijvoorbeeld ook financiering aan vuile energieprojecten door ABN Amro, voor een groot deel in handen van de Nederlandse staat. Verder tellen garantstellingen aan vervuilende buitenlandse projecten mee, zoals kolencentrales of oliepijpen in Azië of Afrika. Volgens het ministerie van financiën hebben die garantstellingen niets met steun aan vervuiling te maken. Ze zouden een vorm van ontwikkelingsgeld zijn. Bovendien heeft het geen zin als Nederland de garanties intrekt, zei staatssecretaris Vijlbrief recent in een brief aan de Tweede Kamer, omdat een ander land ze dan afgeeft. De kritiek op deze vorm van subsidie klinkt dus al langer. Maar kabinetten hielden tot nu toe vol dat er geen sprake was van het spekken van de vuile industrie. Dat is een definitiekwestie. De regering verweerde zich door te stellen dat belastingvoordelen, zoals lage energie-belasting voor de industrie, niet gezien moeten worden als steun aan vervuiling. Ook minister Wiebes (economische zaken & klimaat) zat op die lijn. Daar lijkt nu verandering in te komen. Wiebes is de eerste minister die laat uitrekenen of en hoeveel steungeld het Rijk laat vloeien naar vuile bronnen. Na de zomer presenteert hij die rekensom, gemaakt door de Oeso en het Internationaal Energie Agentschap. De Tweede Kamer dwong dat onderzoek af. Een meerderheid wil openheid over fiscale voordelen die de fossiele industrie geniet. Frankrijk, Italië en Duitsland rapporteren al over financiering die de fossiele sector bevordert. Geen enkel EU-land is zover dat fossiele voordelen nu stoppen, zoals in 2013 beloofd. Landen willen eerst geldstromen uitpluizen, waarna de politiek kan besluiten om steungeld stop te zetten. Volgens de milieubeweging is de coronacrisis daar het uitgelezen moment voor, zodat 'groen herstel' mogelijk wordt. Ondertussen hameren werkgeversorganisaties erop dat bedrijven en banen behouden moeten blijven. In het kort Het Rijk steekt jaarlijks 8 miljard euro in olie, gas en kolen Nederland beloofde al in 2013 financiering van de vuile economie in 2020 te beëindigen De milieubeweging vindt de coronacrisis het moment voor groen herstel

'Jaarlijks 8,3 miljard voor vuile industrie'

14-07-2020 /pagina 4 /auteur DAVID BREMMER De miljarden vliegen de lezer om de oren in het nieuwe rapport Subsidies en publieke financiering voor fossiele brandstoffen in Nederland. Op basis van algemeen aanvaarde definities van de Wereldhandelsorganisatie WHO bracht Milieudefensie alle subsidies, belastingvoordeeltjes en prijsondersteuning voor vervuilende bedrijven in kaart. Volgens Milieudefensie steunt de overheid bedrijven die drijven op fossiele brandstoffen sinds 2016 met jaarlijks 8,3 miljard euro. Belangrijkste ontvangers zijn de lucht- en de scheepvaart: doordat KLM en andere luchtvaartmaatschappijen geen btw over hun kerosine hoeven te betalen en tickets belastingvrij zijn, krijgen ze een douceurtje van 2,1 miljard euro. De scheepvaart, waar brandstoffen eveneens belastingvrij zijn, heeft 1,4 miljard euro voordeel. Daar blijft het niet bij, aldus het onderzoek. Energiebedrijven krijgen jaarlijks 619 miljoen euro, nu zij zijn vrijgesteld van energiebelasting, zowel voor kolen als gas. De bijstook van biomassa wordt zwaar gesubsidieerd. Honderden miljoenen euro's gaan verder naar de gaswinning (436 miljoen euro), de zware industrie (145 miljoen) en de landbouw (133 miljoen). Zo worden Shell en Exxon royaal gecompenseerd voor het dichtdraaien van de Groningse gaskraan. Veel fabrieken hoeven nauwelijks energietaks te betalen. De overheid steunt daarnaast Nederlandse bedrijven die offshoreprojecten in landen als Brazilië, Mozambique en Tanzania uitvoeren. Dat gebeurt via zogeheten exportkredietverzekeringen (ekv's): financiële overheidsgaranties waardoor het bedrijfsleven gemakkelijker bij banken kunnen lenen. In totaal gaat het om 2,9 miljard euro per jaar, becijfert Milieudefensie. Dan zijn er nog investeringen van staatsbedrijven als GasUnie en GasTerra die ook deels als subsidie gelden. In totaal is hier ruim een half miljard euro mee gemoeid. De onderzoekers hebben verder projecten van ABN Amro meegerekend, de overheid bezit immers 56 procent van de aandelen. Met het rapport wil Milieudefensie de druk op het kabinet opvoeren. De milieclub wijst erop dat Nederland in 2013 samen met andere EU-landen beloofde subsidies die schade voor het milieu opleveren uiterlijk in 2020 te staken. „Tot voor kort ontkende de regering glashard dat Nederland fossiele subsidies verleent”, zegt onderzoekster Laurie van der Burg. Inmiddels lijkt het kabinet te schuiven. Na een motie van de Tweede Kamer zegde minister Wiebes in 2018 toe de Oeso en het Internationaal Energie Agentschap (IAE) te laten inventariseren of Nederland subsidies aan vervuilende bedrijven verleent. Als dat het geval is 'zal het kabinet de mogelijkheden bezien om dergelijke maatregelen uit te faseren', schreef Wiebes een jaar later. Inventarisatie Dat overzicht is er nog niet. „Vandaar dat wij de inventarisatie alvast voor het kabinet hebben gemaakt”, stelt Donald Pols, directeur van Milieudefensie. „We roepen de regering op om op Prinsjesdag met dat afbouwplan te komen. Het wordt tijd dat het kabinet deze wens van de Kamer serieus neemt.” Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat laat in een reactie weten de door Milieudefensie berekende 8,3 miljard euro niet te herkennen. „Het ministerie schat het bedrag lager in.” De door Wiebes gevraagde inventarisatie is bijna klaar en wordt na de zomer naar de Tweede Kamer gestuurd. Het ministerie beklemtoont in tegenstelling tot andere landen geen prijssubsidies op benzine en diesel te geven. „Wel kent Nederland een investeringsaftrek en fiscale en niet-fiscale regelingen die (energie)belastingen verlagen.”

'Nog altijd miljarden euro's subsidie naar fossiele energiesector'

Heleen Ekker

redacteur Klimaat en Energie

Nederland geeft nog altijd voor meer dan acht miljard euro per jaar staatssteun aan de fossiele energiesector, stellen Milieudefensie en Oil Change International. Dit staat haaks op een belofte uit 2013, dat die steun uiterlijk dit jaar afgebouwd zou zijn.

In het rapport *Past time for Action: Subsidies en Public Finance for Fossil Fuels in the Netherlands* hebben de actiegroepen alle steunmaatregelen voor fossiele brandstoffen op een rijtje gezet. Het gaat niet alleen om directe subsidies, maar ook om belastingvoordelen en prijsondersteuning. Het grootste deel, bijna 5 miljard euro, gaat naar de lucht- en scheepvaart, de zware industrie, energiecentrales en de landbouw.

"Op dit moment", schrijven de milieuorganisaties, "is heel Nederland bijna volledig afhankelijk van fossiele brandstoffen. Daarom is elke euro van de overheid die nu nog naar fossiele brandstoffen gaat onbegrijpelijk. En contraproductief. Want zo blijven we de economie van het verleden in stand houden en staan we duurzame oplossingen in de weg."

Regelingen in kaart brengen

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat zegt in een reactie het bedrag van acht miljard euro niet te herkennen. Wel erkent het dat er gunstige regelingen voor fossiele bedrijven bestaan.

"Het kabinet is bezig om regelingen die van invloed kunnen zijn op het gebruik van fossiele brandstoffen verder in kaart te brengen en komt na de zomer met een uitgebreide brief aan de Tweede Kamer."

In het Klimaatakkoord van Parijs uit 2015 is afgesproken dat alle financiële stromen van de overheid in lijn gebracht moeten worden met de klimaatdoelen. Dat betekent, zegt Milieudefensie, dat alle steun aan de fossiele industrie moet worden afgebouwd. Bovendien beloofde Nederland dat daarvoor al in Europees verband.

Van al het geld gaat 42 procent naar de luchtvaart. Luchtvaartmaatschappijen, ook de KLM, krijgen miljarden euro's voordeel, en daar zijn de coronamaatregelen nog niet in meegerekend.

Over kerosine hoeft geen btw te worden betaald en ook zit er geen belasting op vliegtickets. Omdat er op alle andere vormen van vervoer (auto, bus, trein of tram) wel btw zit, leidt dat volgens de milieuorganisaties tot een ongelijk speelveld. "Het is absurd dat je voor je tramkaartje meer btw-belasting betaalt dan voor een vliegticket naar Bali."

“

De grote vervuilers uit de zware industrie krijgen miljoenen aan belastingvoordelen, die worden opgehoest door huishoudens en kleine ondernemers.

Donald Pols, directeur Milieudefensie

Volgens de milieuorganisaties steunt de regering indirect ook fossiele energieprojecten in het buitenland.

"Nederland exporteert de klimaatcrisis door onze fossiele steun", schrijven ze, en "vooral arme landen worden zo afhankelijker van olie en gas". Tegelijkertijd worden mensen in deze landen het hardst geraakt door de klimaatcrisis.

Zo krijgen Nederlandse bedrijven overheidssteun voor het bouwen van raffinaderijen in Oman en olieplatforms in Mexico. Ook de industrie geniet belangrijke belastingvoordelen. "De grote vervuilers uit de zware industrie krijgen miljoenen aan belastingvoordelen, die worden opgehoest door huishoudens en kleine ondernemers", zegt directeur Donald Pols van Milieudefensie.

Meer transparantie

De verhalen over subsidies aan fossiele bedrijven zijn niet nieuw. Al in 2011 constateerde onderzoeksbureau CE Delft dat er jaarlijks een bedrag van 4,6 miljard euro naar de fossiele sector gaat. Onderzoeker Martijn Blom denkt dat deze conclusie waarschijnlijk nog steeds grotendeels klopt. Het verschil met het bedrag waar Milieudefensie op uitkomt, wordt veroorzaakt door een definitiekwestie: wanneer spreek je van subsidies?

Milieudefensie heeft dat volgens hem ruim genomen. "Maar ook als je de definitie strikter hanteert, blijft er nog genoeg over om het over te hebben." Volgens Blom zijn alle subsidies en regelingen ooit wel om goede redenen in het leven geroepen, maar is het belangrijk dat ze nu opnieuw tegen het licht worden gehouden, om te beoordelen of ze nog wel passen bij de klimaatdoelen.

Tegelijk is ook duidelijk dat een deel van de regelingen niet één-twee-drie veranderd kan worden. Bij het veranderen van belastingvoordelen voor de lucht- en scheepvaart bijvoorbeeld is Nederland afhankelijk van internationale afspraken.

Ook Corjan Brink van het Planbureau voor de Leefomgeving zegt dat onduidelijk is wat met fossiele subsidies wordt bedoeld. De definitie is niet eenduidig. "Wat noem je een milieuschadelijke subsidie en wat niet? Maar het is waar dat huishoudens gemiddeld een hoger belastingtarief over hun energie betalen dan grote bedrijven. Alleen is niet helemaal inzichtelijk hoe groot de voordelen voor bedrijven precies zijn. Daarom is meer transparantie zeker wenselijk."

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

5.1.2.e)

Van: 5.1.2.e)
Verzonden: dinsdag 14 juli 2020 14:10
Aan: 5.1.2.e (BFB/IEFI)
CC: 5.1.2.e (FM/FS)
Onderwerp: RE: bulletin Milieudefensie / Oil change international

Beste mensen,

Los van de inhoud is de vraag of activiteiten van ABN AMRO onder het subsidiebegrip gerekend moeten worden. De staat is hier weliswaar (noodgedwongen) nog grootaandeelhouder, maar dat betekent zeker niet dat wat de bank doet voor rekening en risico van de staat is. ABN Amro verleent überhaupt geen subsidies en zeker niet van staatswege, reden waarom wij de betreffende activiteiten en bedragen in de concept-kamerbrief niet meerekenen als subsidie. Dat doen we evenmin bij andere private bedrijven.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @minezk.nl>
Verzonden: dinsdag 14 juli 2020 11:51
Aan: 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minbuza.nl>;
 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e (BFB/IEFI) 5.1.2.e @minfin.nl>
CC: 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>;
 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>;
 FM/FS' 5.1.2.e @minfin.nl>
Onderwerp: RE: bulletin Milieudefensie / Oil change international

ABN heeft zich gecommitteerd aan klimaatcommitment, waarin ze onder andere aangeven dat ze hun gehele portefeuille in lijn zullen brengen met de doelen uit Parijs voor 2030, en uiterlijk in 2022 hun actieplan daartoe zullen publiceren. Verder rapporteert men vanaf 2020 over de klimaatimpact van haar portefeuille.

Min Fin heeft over dit onderwerp in een brief al eens laten weten dat we het volgen, dat het in principe aan ABN is om hier invulling aan te geven, en dat de minister wel verwacht dat ze hun commitment honoreren.

Van: 5.1.2.e @minezk.nl>
Verzonden: dinsdag 14 juli 2020 10:21
Aan: 5.1.2.e @minbuza.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e (BFB/IEFI) 5.1.2.e @minfin.nl>
CC: 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>;
Onderwerp: RE: bulletin Milieudefensie / Oil change international

Dag 5.1.2.e,

Volgens mij was de lijn bij EZK dat het bedrag een overschatting was. 5.1.2.e weet alles van het rapport dat het IEA opgesteld heeft. 5.1.2.e weet mogelijk meer over ABN.

Groet,
 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @minbuza.nl>
Verzonden: dinsdag 14 juli 2020 10:16

Aan: 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e (BFB/IEFI) 5.1.2.e @minfin.nl>;
5.1.2.e @minezk.nl>
cc: 5.1.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: bulletin Milieudefensie / Oil change international

Urgentie: Hoog

Ha 5.1.2.e

We willen onze minister even informeren over het rapport van milieudefensie/Oil Change international.
<https://milieudefensie.nl/actueel/absurd-nederland-steunt-grote-vervuilers-met-8-miljard-euro-per-jaar>

Is er bij jullie al een appreciatie opgezet? Hebben jullie eventuele aanvullingen op onderstaande bullets?

Groet, 5.1.2.e

Mijn eerste appreciatie als volgt:

[bevindingen]

- Nieuw rapport van Milieudefensie en OilChangeInt schat financiële steun van NL aan fossiele industrie op EUR 8,3 mld / jaar
- Internationale component betreft EUR 2,9 mld/jaar via Atradius/EKV (EUR 1,2 mld/jaar), FMO (EUR 0,038 mld/jaar) en ABN AMRO (EUR 1,7 mld/jaar).
- Nationale component gaat in hoofdzaak over belastingvrijstellingen voor lucht- en scheepvaart. Beeindiging van de nationale steun kan volgens IISD analyse leiden tot een emissiereductie van 11,4 Megaton CO2/jaar (23% van de totale opgave van het klimaatakkoord 49 Megaton CO2/jaar).
- Rapport verwijst internationale component naar uw vergroeningsbeleid als eerste stap (financieringsbrief 2019, einde steun voor steenkool en exploratie en ontwikkeling van nieuwe voorraden olie en gas), maar benadrukt het belang om ook steun aan het downstream deel van de fossiele keten uit te sluiten, alsmede fossiel uit te faseren bij de EKV en bij multilaterale banken.
- Rapport verwijst voor nationale component naar lopende peer review door IEA/OECD op verzoek van EZK.
- Rapport geeft terecht aan dat de huidige lage fossiel brandstoffenprijzen een uitstekende kans bieden voor hervorming van steun voor fossiel.

[appreciatie]

- Kwaliteit van het rapport is hoog. Er kan als altijd gediscussieerd worden over de definities, maar het rapport is transparant in methode en bronnen. Sluit tevens aan bij eerdere rapporten van Both Ends et al.
- In het BHOS beleidsveld speelt de discussie rondom financiële steun aan de fossiele sector vooral nog t.a.v. de EKV, waar geen harde uitsluiting geldt met het oog op het level playing field voor de fossiele sector. Wel werkt Atradius ism FIN en BHOS aan een inventarisatie en een vergroeningsbeleid. [aanvullen obv Q&A?]
- In het BHOS financieringsinstrumentarium heeft het kabinet al werk gemaakt van vergroening en komt steun aan fossiele energie nog slechts in zeer beperkte mate voor, bijv. als onderdeel van infrastructuur waar nog geen realistisch alternatief voor bestaat (bijv. auto's, schepen, en incidentele steun van infrafondsen aan gas-to-power).
- FMO steunt geen fossiele projecten met de staatsfondsen en heeft een concept-positie ontwikkeld om fossiele energie ook in FMO-A uit te sluiten (behalve in uitzonderlijke situaties). FMO wil deze concept-positie na de zomer openstellen voor publieke consultatie.
- Bij de multilaterale banken hebben alle NL vertegenwoordigers in feb2020 een kaderinstructie ontvangen die inzet op volledige Paris Alignment en geen steun meer geeft aan nieuwe fossiele financieringen (behalve in uitzonderlijke situaties).
- ABN-AMRO opereert als private bank, maar heeft zich gecommitteerd aan [aanvullen?]

<<>>

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: dinsdag 14 juli 2020 16:53
Aan: Fin: 5.1.2.e ; Fin: 5.1.2.e
Onderwerp: Kopie van Data bij rapport MD.xlsx
Bijlagen: Kopie van Data bij rapport MD.xlsx

Beste mensen,

Ik heb van 5.1.2.e de tabel gehad die de basis is voor de schatting van €4,9 mrd. aan subsidies, exclusief het BZ instrumentarium en de infrastructuur van Gasunie, EBN en Gasterra. Heel handig om te bekijken hoe zij tot de bedragen zijn gekomen. Mijn conclusie is dat ze grotendeels onze tabel hebben gebruikt (ze zijn geraadpleegd door de OESO met één van de laatste versies). Opvallend is wel dat zij sommige bedragen lager inschatten dan wij. Dat geldt met name voor de vrijstellingen van luchtvaart en binnenvaart. Ik kon alleen de bedragen in rij 23 niet thuisbrengen.

Het verschil tussen onze tabel en die van MD komt grotendeels omdat MD ook de subsidie voor biomassa bijstook meetelt (vinden wij duurzaam...), de herstellkosten Groningen en de compensatie aan Shell en Exxon omdat een deel van het gas in Groningen niet kan worden gewonnen.

Het verschil tussen de € 4,9 mrd en de € 8,3 mrd. komt door het meetellen van Internationale steun (ABNAMRO € 1,7 mrd., Atradius € 1,3 mrd, FMO € 38 mln.) en de staatsbedrijven (Gasunie € 305 mln, EBN € 207 mln. en Gasunie € 1,5 mln). De laatste bedragen betreffen de investeringen en de infrastructuur van de betreffende bedrijven. De achtergrond daarvan is dat MD vindt dat deze investeringen niet tegen marktprijzen geschieden en dus een subsidie bevatten.

Groet,

5.1.2.e

Subsidies for production and consumption of coal, oil and gas: the Netherlands

This data sheet provides background information for the report: *Monitoring Europe's fossil fuel subsidies: the Netherlands*

For the purpose of this report, production subsidies for fossil fuels include: national subsidies, investment by state-owned enterprises (SOEs), and public finance. The full report *Phase-out 2020: monitoring Europe's fossil fuel subsidies* provides a detailed discussion of technical and transparency issues in identifying subsidies to fossil production and consumption, and outlines the methodology used in this country study.

The authors welcome feedback on the full report, on the country study, and on this data sheet to improve the accuracy and transparency of information on European governments and EU Commission subsidies to fossil fuel production and consumption.

Summary table of subsidies by activity (Euro millions, average 2014 – 2020) - the Netherlands

Activity / Instrument	Production				Consumption					TOTAL
	Coal mining	Oil and gas	Electricity	Multiple or unclear	Transport	Industry and business	Households	Agriculture	Multiple or unclear	
Fiscal support (Budget expenditure + tax exemptions + price and income support)	0	449	625	0	3.548	167	0	133	0	4.922
Public finance	0	0	0	2.874	0	0	0	0	0	2.874
State-owned Enterprise investment	0	513	0	0	0	0	0	0	0	513

Project Management Dashboard - Q3 2024														
Task ID	Task Name	Status	Priority	Assignee	Start Date	End Date	Progress (%)	Dependencies	Comments	Created At	Updated At	Category	Sub-category	Tags
T001	Project Kick-off	Completed	Low	John Doe	2024-07-01	2024-07-05	100		Initial meeting with stakeholders.	2024-07-01	2024-07-05	Project Initiation	Planning	Initiation, Planning
T002	Requirement Gathering	In Progress	High	Jane Smith	2024-07-06	2024-07-20	75	T001	Collecting user requirements.	2024-07-06	2024-07-18	Project Initiation	Analysis	Analysis, Requirements
T003	System Architecture Design	On Hold	Medium	Mike Johnson	2024-07-06	2024-08-10	20	T002	Waiting for final requirements.	2024-07-06	2024-07-10	Project Initiation	Design	Design, Architecture
T004	UI/UX Design	Planned	Low	Alice Brown	2024-07-21	2024-08-15	0	T003	Designing user interface.	2024-07-21	2024-07-21	Project Initiation	Design	Design, UI/UX
T005	Backend Development	Planned	High	Bob White	2024-08-16	2024-09-10	0	T004	Developing server-side logic.	2024-08-16	2024-08-16	Project Initiation	Development	Development, Backend
T006	Frontend Development	Planned	High	Charlie Green	2024-08-16	2024-09-10	0	T004	Developing client-side logic.	2024-08-16	2024-08-16	Project Initiation	Development	Development, Frontend
T007	Integration Testing	Planned	Medium	Diana Prince	2024-09-11	2024-09-25	0	T005, T006	Testing API integrations.	2024-09-11	2024-09-11	Project Initiation	Testing	Testing, Integration
T008	User Acceptance Testing	Planned	Low	Eve Black	2024-09-26	2024-10-10	0	T007	Testing user acceptance.	2024-09-26	2024-09-26	Project Initiation	Testing	Testing, UAT
T009	Deployment	Planned	High	Frank Blue	2024-10-11	2024-10-15	0	T008	Deploying to production.	2024-10-11	2024-10-11	Project Initiation	Deployment	Deployment, Release
T010	Post-launch Review	Planned	Low	Grace Yellow	2024-10-16	2024-10-20	0	T009	Reviewing project outcomes.	2024-10-16	2024-10-16	Project Initiation	Review	Review, Post-launch

Project Summary

Overall Project Status: On Track

Task ID	Task Name	Status	Priority	Assignee	Start Date	End Date	Progress (%)	Dependencies	Comments	Created At	Updated At	Category	Sub-category	Tags
T011	Project Kick-off	Completed	Low	John Doe	2024-07-01	2024-07-05	100		Initial meeting with stakeholders.	2024-07-01	2024-07-05	Project Initiation	Planning	Initiation, Planning
T012	Requirement Gathering	In Progress	High	Jane Smith	2024-07-06	2024-07-20	75	T011	Collecting user requirements.	2024-07-06	2024-07-18	Project Initiation	Analysis	Analysis, Requirements
T013	System Architecture Design	On Hold	Medium	Mike Johnson	2024-07-06	2024-08-10	20	T012	Waiting for final requirements.	2024-07-06	2024-07-10	Project Initiation	Design	Design, Architecture
T014	UI/UX Design	Planned	Low	Alice Brown	2024-07-21	2024-08-15	0	T013	Designing user interface.	2024-07-21	2024-07-21	Project Initiation	Design	Design, UI/UX
T015	Backend Development	Planned	High	Bob White	2024-08-16	2024-09-10	0	T014	Developing server-side logic.	2024-08-16	2024-08-16	Project Initiation	Development	Development, Backend
T016	Frontend Development	Planned	High	Charlie Green	2024-08-16	2024-09-10	0	T014	Developing client-side logic.	2024-08-16	2024-08-16	Project Initiation	Development	Development, Frontend
T017	Integration Testing	Planned	Medium	Diana Prince	2024-09-11	2024-09-25	0	T015, T016	Testing API integrations.	2024-09-11	2024-09-11	Project Initiation	Testing	Testing, Integration
T018	User Acceptance Testing	Planned	Low	Eve Black	2024-09-26	2024-10-10	0	T017	Testing user acceptance.	2024-09-26	2024-09-26	Project Initiation	Testing	Testing, UAT
T019	Deployment	Planned	High	Frank Blue	2024-10-11	2024-10-15	0	T018	Deploying to production.	2024-10-11	2024-10-11	Project Initiation	Deployment	Deployment, Release
T020	Post-launch Review	Planned	Low	Grace Yellow	2024-10-16	2024-10-20	0	T019	Reviewing project outcomes.	2024-10-16	2024-10-16	Project Initiation	Review	Review, Post-launch

• •

Measure or pro-act (written description)	Source of subsidy (entity / institution name, or institution name if available)	Subsidy type	Targeted energy source	Incidence	Stage	Recipient country (for internal control support)	2014 (national currency)	2015 (national currency)	2016 (national currency)	2017	2018	2019	2020	Estimated annual amount (national currency)	Estimated annual amount (millions, EUR)	Source	Source	Notes
PMO the state-owned development finance agency – total commitment (2016) of total state development finance flows (100)	Nederlandsche Financiële Maatschappij voor Ontwikkelingslanden (PMO) – Dutch government has a 50% stake	Public finance (ref)	Coal, oil and gas	Multiple entities	Multiple entities	Multiple entities	92.8	59.8	43	n/a	n/a	27.7	n/a	35.35	35.35	PMO (2016)	PMO (2017)	PMO (2016)
Access to the gas fund jointly initiated by the Dutch government and PMO in 2003 to support pipeline sector projects aimed at providing long-term access to energy services in Sub-Saharan Africa	Nederlandsche Financiële Maatschappij voor Ontwikkelingslanden (PMO) – Dutch government has a 50% stake	Public finance (ref)	Coal, oil and gas	Multiple entities	Multiple entities	Multiple entities	2.39	2.39	2.39	2.39	2.39	n/a	n/a	2.39	2.39	PMO (2016)		The Access to the Gas Fund jointly initiated by the Dutch government and PMO in 2003 to support pipeline sector projects aimed at providing long-term access to energy services in Sub-Saharan Africa. The fund has been made available by the Dutch Ministry of Finance to provide access to 3 million people. The money will be spent over 6 years (2006-2016). As of 2016, 26.1% of the support provided to gas fund projects, it is equal to €2.39 in a year that has been from that project.
ADB bank public finance flows (100)	ADB Am	Public finance (ref and document)	Coal, oil and gas	Multiple entities	Multiple entities	Multiple entities	650,00	n/a	n/a	1670	1670	n/a	n/a	1670,00	1670,00	We have data on 2015		
Insu shown provided by ADB and to the fund (100) – state-owned	ADB and	Public finance (ref)	Coal, oil and gas	Multiple entities	Multiple entities	Multiple entities	2100	2800	1100	700	1700	n/a	n/a	1146,67	1166,66667	Banks and ADB (2017)	https://www.insu.nl/nl/mid/0471/2018-15-p-485/Bank-toelaten-0-orden-in-registratie-datum.pdf	
SNC bank public finance flows (100)	SNC bank	Public finance (ref)	Coal, oil and gas	Multiple entities	Multiple entities	Multiple entities	30.14	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	SNC bank (2015)		

2874,406167 2874,406167

SOE Investment in Euro millions (except where otherwise indicated) - the Netherlands

Measure or project (written description)	Source of subsidy (entity / institution name, or ministry if available)	Subsidy type	Targeted energy source	Incidence	Stage	Recipient country (for international support)	2014 (national currency)	2015 (national currency)	2016 (national currency)	2017	2018	2019	2020	Estimated annual amount (national)	Estimated annual amount (million EUR)	Source	Source	Notes
EBN investments	EBN	SOE investment	Gas	Production	Multiple or unclear		763	564	281	136	184	n/a	n/a	207 00	207 00	EBN (2016)	EBN (2015)	https://www.ebn.nl/en/financier/annual-report/
Investments by 50% state-owned GasTerra (company that is active in gas trade and supply)	GasTerra	SOE investment	Gas	Production	Multiple or unclear		63	32	12	18	14	n/a	n/a	147	147	GasTerra (2016)		
Total GasUnie investments in gas infrastructure	GasUnie	SOE investment	Gas	Infrastructure (inc. dist.)	Multiple or unclear		462	356	350	235	330	n/a	n/a	305 00	305	GasUnie (2015)		
Eneco - electricity company owned by 33 municipalities	Eneco	SOE investment	Multiple or	Production	Power plants		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	Eneco (2016)		
Delta - electricity company (50% state-owned by Province of Zeeland)	Delta	SOE investment	Multiple or	Production	Power plants		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	Delta Electricity (2015)		

513 47

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (BFB/EKI) 5.1.2.e@minfin.nl>
Verzonden: dinsdag 14 juli 2020 17:19
Aan: 5.1.2.e (BFB/IEFI); 5.1.2.e (FM/FS); 5.1.2.e
CC: 5.1.2.e
Onderwerp: RE: bulletin Milieudéfensie / Oil change international

Beste allen,

Eerst en vooral is het goed te beseffen dat de ekv geen financiële steun is. Wij verzekeren betalingsrisico's voor onze exporteurs en hun financiers en hiervoor ontvangen wij een minimaal kostendekkende premie. Sinds we in 1999 gestart zijn met het meten van deze kostendekkendheid is de ekv bijna elk jaar en cumulatief al helemaal ruim boven de nulgrens uitgekomen. Wij leveren dus geen financiële steun. Sterker nog wij ontvangen geld waarmee de schatkist wordt gespekt.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Afdeling EKI

Directie BFB

Ministerie van Financiën

Tel: 5.1.2.e

Mobiel: 5.1.2.e

Email: 5.1.2.e@minfin.nl

Van: 5.1.2.e (BFB/IEFI) 5.1.2.e@minfin.nl>
Verzonden: dinsdag 14 juli 2020 16:26
Aan: 5.1.2.e (FM/FS) 5.1.2.e@minfin.nl>; 5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e@minbuza.nl>; 5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e (BFB/EKI) 5.1.2.e@minfin.nl>
CC: 5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: bulletin Milieudéfensie / Oil change international

Ha 5.1.2.e,

Excuses voor de late reactie, ik zat de hele dag in calls. Ik haak 5.1.2.e ook even aan mbt EKV 5.1.2.e heb jij aanvullingen op de bullets van 5.1.2.e eerste mail onderaan)?

En ik ben ook wel benieuwd naar die Kamerbrief inderdaad.

Groeten,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e (FM/FS) 5.1.2.e@minfin.nl>
Verzonden: dinsdag 14 juli 2020 14:19
Aan: 5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minbuza.nl>; 5.1.2.e
@minezk.nl>; 5.1.2.e (BFB/IEFI) 5.1.2.e @minfin.nl>
cc: 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e
@minezk.nl>

Onderwerp: RE: bulletin Milieudefensie / Oil change international

Dag allen,

Zouden jullie de concept kamerbrief kunnen delen, en is MinFin (staatsdeelnemingen) daarbij betrokken?

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 14 juli 2020 14:10

Aan: 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e
@minbuza.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e

(BFB/IEFI) 5.1.2.e @minfin.nl>

cc: 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e
@minezk.nl>; 5.1.2.e (FM/FS) 5.1.2.e @minfin.nl>

Onderwerp: RE: bulletin Milieudefensie / Oil change international

Beste mensen,

Los van de inhoud is de vraag of activiteiten van ABN AMRO onder het subsidiebegrip gerekend moeten worden. De staat is hier weliswaar (noodgedwongen) nog grootaandeelhouder, maar dat betekent zeker niet dat wat de bank doet voor rekening en risico van de staat is. ABN Amro verleent überhaupt geen subsidies en zeker niet van staatswege, reden waarom wij de betreffende activiteiten en bedragen in de concept-kamerbrief niet meerekenen als subsidie. Dat doen we evenmin bij andere private bedrijven.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 14 juli 2020 11:51

Aan: 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minbuza.nl>;
5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minfin.nl>

cc: 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e
@minezk.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e

(FM/FS) 5.1.2.e @minfin.nl>

Onderwerp: RE: bulletin Milieudefensie / Oil change international

ABN heeft zich gecommitteerd aan klimaatcommitment, waarin ze onder andere aangeven dat ze hun gehele portefeuille in lijn zullen brengen met de doelen uit Parijs voor 2030, en uiterlijk in 2022 hun actieplan daartoe zullen publiceren. Verder rapporteert men vanaf 2020 over de klimaatimpact van haar portefeuille.

Min Fin heeft over dit onderwerp in een brief al eens laten weten dat we het volgen, dat het in principe aan ABN is om hier invulling aan te geven, en dat de minister wel verwacht dat ze hun commitment honoreren.

Van: 5.1.2.e @minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 14 juli 2020 10:21

Aan: 5.1.2.e @minbuza.nl>; 5.1.2.e

@minezk.nl>; 5.1.2.e (BFB/IEFI) 5.1.2.e @minfin.nl>

cc: 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e
@minezk.nl>; 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e

5.1.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: RE: bulletin Milieudefensie / Oil change international

Dag 5.1.2.e

Volgens mij was de lijn bij EZK dat het bedrag een overschatting was. 5.1.2.e weet alles van het rapport dat het IEA opgesteld heeft 5.1.2.e weet mogelijk meer over ABN.

Groet,

5.1.2.e

Van 5.1.2.e @minbuza.nl>

Verzonden: dinsdag 14 juli 2020 10:16

Aan: 5.1.2.e @minezk.nl>; 5.1.2.e BFB/IEFI) <5.1.2.e @minfin.nl>;

5.1.2.e @minezk.nl>

cc: 5.1.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: bulletin Milieudefensie / Oil change international

Urgentie: Hoog

Ha 5.1.2.e ,

We willen onze minister even informeren over het rapport van milieudefensie/Oil Change international.

<https://milieudefensie.nl/actueel/absurd-nederland-steunt-grote-vervuilers-met-8-miljard-euro-per-jaar>

Is er bij jullie al een appreciatie opgezet? Hebben jullie eventuele aanvullingen op onderstaande bullets?

Groet, 5.1.2.e

Mijn eerste appreciatie als volgt:

[bevindingen]

- Nieuw rapport van Milieudefensie en OilChangeInt schat financiële steun van NL aan fossiele industrie op EUR 8,3 mld / jaar
- Internationale component betreft EUR 2,9 mld/jaar via Atradius/EKV (EUR 1,2 mld/jaar), FMO (EUR 0,038 mld/jaar) en ABN AMRO (EUR 1,7 mld/jaar).
- Nationale component gaat in hoofdzaak over belastingvrijstellingen voor lucht- en scheepvaart. Beeindiging van de nationale steun kan volgens IISD analyse leiden tot een emissiereductie van 11,4 Megaton CO2/jaar (23% van de totale opgave van het klimaatakkoord 49 Megaton CO2/jaar).
- Rapport verwijst internationale component naar uw vergroeningsbeleid als eerste stap (financieringsbrief 2019, einde steun voor steenkool en exploratie en ontwikkeling van nieuwe voorraden olie en gas), maar benadrukt het belang om ook steun aan het downstream deel van de fossiele keten uit te sluiten, alsmede fossiel uit te faseren bij de EKV en bij multilaterale banken.
- Rapport verwijst voor nationale component naar lopende peer review door IEA/OECD op verzoek van EZK.
- Rapport geeft terecht aan dat de huidige lage fossiel brandstoffenprijzen een uitstekende kans bieden voor hervorming van steun voor fossiel.

[appreciatie]

- Kwaliteit van het rapport is hoog. Er kan als altijd gediscussieerd worden over de definities, maar het rapport is transparant in methode en bronnen. Sluit tevens aan bij eerdere rapporten van Both Ends et al.
- In het BHOS beleidsveld speelt de discussie rondom financiële steun aan de fossiele sector vooral nog t.a.v. de EKV, waar geen harde uitsluiting geldt met het oog op het level playing field voor de fossiele sector. Wel werkt Atradius ism FIN en BHOS aan een inventarisatie en een vergroeningsbeleid. [aanvullen obv Q&A?]

- In het BHOS financieringsinstrumentarium heeft het kabinet al werk gemaakt van vergroening en komt steun aan fossiele energie nog slechts in zeer beperkte mate voor, bijv. als onderdeel van infrastructuur waar nog geen realistisch alternatief voor bestaat (bijv. auto's, schepen, en incidentele steun van infrafondsen aan gas-to-power).
- FMO steunt geen fossiele projecten met de staatsfondsen en heeft een concept-positie ontwikkeld om fossiele energie ook in FMO-A uit te sluiten (behalve in uitzonderlijke situaties). FMO wil deze concept-positie na de zomer openstellen voor publieke consultatie.
- Bij de multilaterale banken hebben alle NL vertegenwoordigers in feb2020 een kaderinstructie ontvangen die inzet op volledige Paris Alignment en geen steun meer geeft aan nieuwe fossiele financieringen (behalve in uitzonderlijke situaties).
- ABN-AMRO opereert als private bank, maar heeft zich gecommitteerd aan [aanvullen?]

<<>>

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum 14 september

Betreft Financiële prikkels voor fossiele brandstoffen in Nederland

Ons kenmerk

DGKE / 20015528

Bijlage(n)

3

Geachte Voorzitter,

Goede prijsvorming van energie, inclusief het geven van de juiste prikkels, is belangrijk om fossiel energieverbruik te verminderen ten behoeve van klimaatdoelen en de energietransitie. Er zijn echter ook andere instrumenten. Het klimaatbeleid omvat een breed pakket aan maatregelen in alle relevante sectoren, onder meer gericht op de inzet van alternatieven voor fossiele brandstoffen in transport en elektriciteitsopwekking. Het kabinet zet in op een effectief en kostenefficiënt geheel aan maatregelen.

Ook in Nederland wordt de discussie over financiële prikkels met betrekking tot fossiele brandstoffen al geruime tijd gevoerd. Uw Kamer vraagt regelmatig in vragen en moties aandacht voor dit onderwerp. Aanleidingen voor deze brief zijn de motie-Van Raan van 16 januari 2018, met het verzoek tot deelname aan het internationale G20-*peer review* proces (Kamerstuk 30 175, nr. 274) en de motie-Van der Lee die vraagt om stapsgewijze afbouw van financiële prikkels die de Nederlandse klimaatdoelen tegenwerken (Kamerstuk 30 175, nr. 271).

Een discussie over 'financiële prikkels' is in beginsel niet hetzelfde als een discussie over 'subsidies', maar beide begrippen zijn niet scherp gedefinieerd. Een financiële prikkel hoeft niet beperkt te blijven tot het overheidsinstrumentarium, maar kan bijvoorbeeld ook (verkeerde) arrangementen in private financiering betreffen. Subsidies vormen maar een deelverzameling van het geheel aan financiële prikkels en over de mate waarin een vermindering van de belasting een subsidie genoemd kan worden, bestaat niet bij iedereen hetzelfde beeld. Zonder over al deze vragen uitsluitel te geven, ben ik in deze brief uitgegaan van die prikkels die in de G20-analyse geormerkt worden als 'subsidies'. Dat bakent het zoekterrein voor deze motie af zonder daarmee andere prikkels te ontkennen en zonder partij te kiezen in het 'subsidie-of-belastingvermindering' discours.

Met deze brief geef ik uitvoering aan deze moties mede namens de staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst, die verantwoordelijk is voor de in deze brief genoemde fiscale maatregelen.

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister

Directoraat-generaal Klimaat
en Energie
Directie Elektriciteit

Auteur

5.1.2.e

nota

Nota beantwoording Kamervragen over artikel
'Subsidie voor fossiele brandstoffen ongekend groot'

Datum
22 februari 2021

Kenmerk
DGKE-E / 21050986

Bhm: 21054024

Bijlage(n)
1

Parafenroute

DG K&E
5.1.2.e

E, MT-Lid
5.1.2.e

BBR
5.1.2.e

Mede namens/met akkoord van Staatssecretaris van Financien

Aanleiding

Het Tweede Kamerlid Van der Lee (GroenLinks) heeft Kamervragen gesteld over het artikel 'Subsidie voor fossiele brandstoffen ongekend groot'.

Advies

U wordt gevraagd bijgevoegde brief met de beantwoording van de Kamervragen te ondertekenen.

NB: De brief wordt mede namens de Staatssecretaris van Financiën ondertekend. De brief ligt ook nog ter goedkeuring voor aan de Staatssecretaris.

Kernpunten

- Het artikel waarover de Kamervragen gaan, verwijst naar een Kamerbrief die in september 2020 naar de Tweede Kamer is verstuurd. Daarin wordt een overzicht gegeven van fiscale en niet-fiscale maatregelen met betrekking tot energie.
- Voor een deel van de maatregelen kon geen inschatting worden gegeven, omdat hiervoor gegevens missen of omdat hier bepaalde aannames gemaakt moeten worden waardoor cijfers niet eenduidig zijn te bepalen. Dit is ook gecommuniceerd in de brief. De auteur van het artikel waar de Kamervragen over worden gesteld, heeft geprobeerd de ontbrekende bedragen in de brief toch in te vullen door middel van aannames.
- In de beantwoording van de Kamervragen geven we met behulp van een aantal voorbeelden nogmaals uit waarom het niet evident is om bepaalde bedragen te berekenen.
- Verder wordt in antwoord op de Kamervragen nog herhaald dat het kabinet het voornemen heeft om financiële prikkels voor fossiele brandstoffen af te bouwen om zo het gebruik van fossiele brandstoffen beter te beprijzen. Verwezen wordt naar de evaluaties van de energiebelasting en de opslag duurzame energie (ODE), die op dit moment uitgevoerd worden. Daarnaast wordt ook verwezen naar het voorstel van de Europese Commissie voor de herziening van de Richtlijn Energiebelastingen, die dit jaar wordt verwacht. De regelingen zien in veel gevallen op sectoren die gevoelig zijn voor internationale concurrentie. Bovendien zijn vrijstellingen soms zowel vastgelegd via regelingen in het kader van de Europese Richtlijn Energiebelastingen als via internationale, Europese en bilaterale verdragen.

Ontvangen BBR

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Elektriciteit

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Ons kenmerk

DGKE-E / 21049858

Uw kenmerk

2021Z02653

Datum

Betreft Beantwoording vragen over artikel 'Subsidie voor fossiele brandstoffen
ongekend groot'

Geachte Voorzitter,

Hierbij bied ik u, mede namens de staatssecretaris van Financiën, de antwoorden
aan op de schriftelijke vragen die zijn gesteld door het lid Van der Lee
(GroenLinks) over het artikel 'Subsidie voor fossiele brandstoffen ongekend groot'.

Deze vragen werden ingezonden op 9 februari 2021 met kenmerk 2021Z02653.

5.1.2.e

B. van 't Wout
Minister van Economische Zaken en Klimaat

2021Z02653

Ons kenmerk
DGKE-E / 21049858

1

Bent u bekend met het artikel 'Subsidie voor fossiele brandstoffen ongekend groot'?

Antwoord

Ja.

2

Kunt u het verschil verklaren tussen het stimuleren van het gebruik van fossiele brandstoffen, wat volgens het kabinet in Nederland 4,5 miljard euro per jaar is, en het bedrag waar de schrijver van dit artikel op uitkomt, namelijk een viermaal hogere jaarlijkse subsidie van 17,5 miljard euro?

Antwoord

In de brief over financiële prikkels voor fossiele brandstoffen in Nederland (Kamerstuk 32813, nr. 566) is een tabel opgenomen waarin de gemiste overheidsinkomsten van fiscale en niet-fiscale maatregelen berekend zijn op € 4,5 miljard. In deze tabel is eveneens voor enkele posten aangegeven dat het niet mogelijk is om een inschatting te geven van de corresponderende gemiste overheidsinkomsten, omdat de benodigde gegevens hiervoor ontbreken en/of er geen betrouwbare inschatting te maken is. Onder de tabel in de kamerbrief wordt dit per regeling toegelicht. De auteur van het artikel 'Subsidie voor fossiele brandstoffen ongekend groot' (hierna: auteur) heeft geprobeerd de ontbrekende bedragen in te vullen. Ik deel de aannames die de auteur daarbij hanteert niet. Ik ben dan ook van mening dat de berekening geen goede inschatting geeft van de jaarlijkse subsidie voor fossiele brandstoffen.

3

Waarom heeft u de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) niet gebruikt, gezien het feit dat in het overzicht van het kabinet van een aantal regelingen het bedrag ontbrak omdat dit niet beschikbaar zou zijn, maar dat uit het artikel blijkt dat een groot deel van deze ontbrekende subsidies alsnog kan worden berekend met openbare gegevens van het CBS?

Antwoord

De cijfers die het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) presenteert, zijn niet 1-op-1 te gebruiken voor het berekenen van de ontbrekende bedragen. Hiervoor is een vertaalslag nodig waarbij aannames moeten worden gedaan. Ik licht een aantal van deze punten in het vervolg uit.

Allereerst is bij het bepalen van de budgettaire omvang van het degressieve tarief in de energiebelasting zeer bepalend tegen welk benchmarktarief je de huidige, bestaande degressieve tarieven af zet. Een degressieve belasting is een belasting waarbij het tarief lager wordt naarmate de grondslag stijgt. De keuze van het benchmarktarief is arbitrair. Dit heeft als gevolg dat een dergelijke berekening met arbitraire keuzes weinig zekerheid biedt over de daadwerkelijke omvang. De auteur kiest in zijn berekening om iedere afwijking van het hoogste belastingtarief

van de eerste verbruiksschijf aan te merken als fossiele subsidie en trekt dat door in alle berekeningen van tariefverschillen en vrijstellingen. Deze benadering zou er toe leiden dat bij een vergelijking tussen landen de fossiele subsidie in een land dat een deel van het verbruik hoog belast en een deel minder hoog sprake is van een fossiele subsidie. In een land waar al het energieverbruik laag wordt belast zou dan geen sprake zijn van fossiele subsidie. Een benadering met dergelijke uitkomsten is volgens het kabinet niet wenselijk.

Ook bij bijvoorbeeld het bepalen van de omvang van de vrijstelling voor aardgas gebruikt voor elektriciteitsopwekking kiest de auteur om de fossiele subsidie te bepalen door de vrijstelling af te zetten tegen het hoogste tarief.

De benchmark-aspecten zoals genoemd bij het degressieve tarief in de energiebelasting spelen op vergelijkbare wijze bij het verschil tussen de accijns op benzine en diesel. De auteur presenteert iedere afwijking van het hogere benzinetarief als een fossiele subsidie. Ook hier geldt dat die keuze arbitrair is en zou leiden tot onwenselijke en onlogische uitkomsten bij vergelijkingen tussen landen.

Verder valt op dat de berekeningen van de auteur inclusief 21% btw zijn gepresenteerd, waar de overheid de ramingen voor de fiscale regelingen binnen de energiebelasting altijd exclusief btw presenteert. Dit verklaart ook een deel van het verschil.

4

Kunt u toelichten op hoeveel miljard euro subsidie voor fossiele brandstoffen het kabinet zou komen als zij gebruik maakt van de openbare gegevens van het CBS? Zou dit overeenkomen met de 17,5 miljard euro van dit artikel?

Antwoord

In het antwoord op vraag 3 heb ik toegelicht dat de cijfers van het CBS niet 1-op-1 zijn te gebruiken voor het berekenen van de ontbrekende bedragen en het hierbij gaat om arbitraire keuzes in de berekening. Zowel bij het verschil tussen de benzine en dieselaccijns als bij het degressieve tarief is het ontbreken van een geschikte benchmark vanwege de arbitraire keuze van deze benchmark de reden voor het niet kunnen presenteren van cijfers.

5

Bent u van mening dat door de ontbrekende gegevens een vertekend beeld is ontstaan van de hoeveelheid subsidie voor fossiele brandstof? Kunt u dit toelichten?

Antwoord

Ik ben niet van mening dat er een vertekend beeld is ontstaan. In de brief is een overzicht opgenomen van alle relevante fiscale en niet-fiscale regeling. Daarbij is voor zoveel mogelijk posten eveneens een inschatting opgenomen van de corresponderende gemiste overheidsinkomsten. De overige posten zijn transparant weergegeven in de tabel, met de toelichting dat een bedrag niet beschikbaar was vanwege de bij de toelichting genoemde redenen. Het

gepresenteerde bedrag van € 4,5 miljard is daarmee niet het volledige bedrag. Het berekenen van de overige posten met arbitraire aannames zou mijns inziens echter juist leiden tot een vertekend beeld.

6

Kunt u toelichten hoe zo'n hoge jaarlijkse subsidie te verenigen is met de motie Van der Lee uit 2018 die vraagt om een stapsgewijze afbouw van financiële prikkels die de Nederlandse klimaatdoelen tegenwerken?

7

Wat gaat u doen tegen de grootschalige fiscale stimulering van fossiel energiegebruik?

Antwoord op 6 en 7

Zoals eerder gedeeld in de brief van 14 september jl. heeft het kabinet het voornemen om deze financiële prikkels voor fossiele brandstoffen af te bouwen en zo het gebruik van fossiele brandstoffen beter te beprijzen. Daarbij is van belang dat dit dient te gebeuren met oog voor het gelijke speelveld. De regelingen zien in veel gevallen op sectoren die gevoelig zijn voor internationale concurrentie. Bovendien zijn vrijstellingen soms zowel vastgelegd via regelingen in het kader van de Europese Richtlijn Energiebelastingen als via internationale, Europese en bilaterale verdragen, hetgeen de mogelijkheid tot en het effect van eigenstandig handelen van Nederland beperkt. Dit jaar wordt er een voorstel verwacht van de Europese Commissie voor de herziening van de Richtlijn Energiebelastingen zodat deze past in het streven naar een CO₂-neutrale energiehuishouding in 2050. Dit voorstel biedt kansen voor verminderen of afschaffen van financiële prikkels voor fossiele brandstoffen in Europees verband en kan als input dienen voor een nieuw kabinet. Daarnaast lopen er op dit moment meerdere nationale trajecten waarin de financiële prikkels met betrekking tot fossiele brandstoffen worden bekeken. Zo worden de energiebelasting en de opslag duurzame energie (ODE) geëvalueerd. Hierin wordt onder andere gekeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de fiscale regelingen. De resultaten van deze trajecten verwacht ik in de komende maanden. Deze onderzoeken kunnen bijdragen aan de keuzes van een volgend kabinet om de fiscale regelingen op dit gebied te herzien.

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

7/3/21

getekend

TER ONDERTEKENING

Aan
de Minister van Economische Zaken en Klimaat

Directoraat-generaal Klimaat
en Energie
Directie Elektriciteit

Auteur

5.1.2.e

Datum
3 maart 2021

Kenmerk
DGKE-E / 21062670

Bhm: 20162710

Kopie aan

Bijlage(n)

nota

Uitstel beantwoording Kamervragen over artikel
'Subsidie voor fossiele brandstoffen ongekend groot'

Parafenroute

DG K&E	E, MT-lid	BBR
5.1.2.e	5.1.2.e	5.1.2.e

Mede namens/met akkoord van Staatssecretaris van Financiën

Aanleiding

Het Tweede Kamerlid Van der Lee (GroenLinks) heeft Kamervragen gesteld over het artikel 'Subsidie voor fossiele brandstoffen ongekend groot'. U beantwoordt deze vragen mede namens de Staatssecretaris van Financiën.

Advies

U wordt gevraagd bijgaande uitstelbrief van de Kamervragen te ondertekenen.

Kernpunten

- U heeft inmiddels uw akkoord gegeven op de beantwoording van de Kamervragen van het lid Van der Lee over het artikel 'Subsidie voor fossiele brandstoffen ongekend groot'.
- De Kamervragen worden beantwoord mede namens de Staatssecretaris van Financiën. Hij heeft aangegeven dat hij de beantwoording nog intern met zijn ambtenaren wil bespreken. Signaal vanuit FIN is dat dat nog even kan duren.
- De deadline van de beantwoording was dinsdag 2 maart. Doordat de Staatssecretaris nog geen akkoord heeft gegeven, is een uitstelbrief noodzakelijk.

Ontvangen BBR